

Velká nad Veličkou

ZPRAVODAJ 2019/3

Mateřská škola se loučí s předškoláky
Foto na titulní straně obálky: Dětský den

Slovo starosty

Vážení spoluobčané,

právě se Vám dostává do rukou třetí číslo letošního zpravodaje a celkově čtvrté, připravované nynější redakční radou. Co je pro mne potěšitelné; jednak to jsou příznivé reakce řady z Vás na úroveň tohoto obecního periodika a rovněž na jeho obsahovou náplň. S obdobnými reakcemi se setkávám i u čitatelů přespolních a představitelů veřejné sféry. Velický zpravodaj splňuje ve stávající podobě i požadavky kladené na GDPR.

Uplynulé období bylo jako ostatně každý rok charakteristické konáním Horňáckých slavností a Ozvěn Horňácka. V obou případech je vždy velkou neznámou počasí, které může významně negativně ovlivnit průběh těchto akcí.

V případě slavností nám nebylo počasí částečně nakloněno v průběhu páteční večera a v průběhu nedělního poledne. I přesto mohu s potěšením konstatovat, že letošní slavnosti navštívilo celkem 6320 platících, z čehož na sobotní večerní program připadalo 3408 platících návštěvníků. Podrobné vyúčtování dotčených akcích bude zveřejněno v dalším čísle Velického zpravodaje.

Návštěva JUDr. Bohumila Šimka, hejtmana JmK

Z hlediska investičních akcí jsou pro orgány obce největším úskalím záležitosti majetkoprávní. Zejména se jedná o případy, kdy hodláme opravit či rekonstruovat určitou komunikaci, chodník, ale v řadě případů nejsou pozemky pod těmito stavbami v majetku obce. Jedná se o různé vlastníky, ať už soukromé nebo státní či veřejné instituce. Každopádně je naší snahou tyto vlastnické vztahy postupně vypořádat a také tak činíme.

Nedávno, konkrétně 23. srpna, nás rovněž navštívil hejtman Jihomoravského kraje, pan JUDr. Bohumil Šimek. Návštěva byla domluvena při setkání v rámci letošních Slavností bratrství Čechů a Slováků na Velké Javořině. Tématem setkání bylo nejen seznámení pana hejtmana s naší obcí a aktuální situací, ale především záležitosti týkající se chodu obce, investičních akcí, dotačních možností, modernizace vybavení jednotky požární ochrany (JPO II) zřizovanou obcí a také dalších možností spolupráce naší obce a kraje. Setkání bylo z obou stran hodnoceno pozitivně.

Vážení spoluobčané,
před několika týdny začalo podzimní období a s ním i nový školní rok 2019–2020. Přeji všem co nejméně sychravých dnů, našim školákům co nejlepší známky a všem Vám pěkné zážitky při akcích organizovaných obcí nebo ve spolupráci s ní.

S úctou Petr Šmidrkal, starosta

Zastupitelstvo a rada obce Velká nad Veličkou informují

O závěrech ze 4. zasedání zastupitelstva a schůzí rady obce

Zastupitelstvo obce na svém 4. zasedání schválilo bez výhrad hospodaření obce za rok 2018 a současně byla schválena i účetní závěrka za rok 2018. Na tomto zasedání byla rovněž schválena rozpočtová opatření č. 2 a č. 3, čemuž předcházelo i projednání ve finančním výboru zastupitelstva. Na příjmové straně se např. jednalo o přijaté transfery ze státního rozpočtu pro jednotku SDH, o výnos z prodeje nepotřebné techniky apod. Celkové navýšení příjmů činí 540 tis. Kč. Z hlediska výdajů se jednalo zejména o navýšení v oblasti kultury, požární ochrany, ale rovněž o vytvoření podmínek pro realizaci rekonstrukce kotelny v objektu DPS částkou 1,3 mil. Kč a o navýšení o 3 mil. Kč pro pořízení kontejnerového automobilu a drtiče dřevní hmoty. V majetkoprávní oblasti zastupitelstvo obce neschválilo prodej objektu bývalé pizzerie v centru obce, protože tuto lokalitu nadále považuje za významnou, ale naopak schválilo nabytí některých pozemků, důležitých pro další rozvoj obce. Schváleno bylo poskytnutí finanční částky na opravu a zateplení modlitebny Farnímu sboru Českobratrské církve evangelické a finančního příspěvku Nemocnici Kyjov, p. o. na pořízení nového sanitního vozu. Projednáno bylo i možné členství obce ve spolku Bratrství Čechů a Slováků Javořina, z. s., na jehož základě byl starosta obce pověřen k projednání možných závazků vyplývajících z tohoto členství a zda nebude docházet k termínovým kolizím s akcemi obcí již pořádanými. V rámci projednání nezbytné obnovy technického vybavení pro komunální využití bylo schváleno pořízení nového drtiče bioodpadu s vlastním pohonem a nákladního automobilu s hákovým nosičem kontejnerů. Rovněž byla schválena rekonstrukce kotelny v objektu DPS realizovaná společně s kroky k získání dotace z OPŽP. Zastupitelstvo vzalo na vědomí Střednědobý výhled rozpočtu Velké nad Veličkou s analýzou a ratingem, zpracovaný společností City Finance. Schváleno bylo zavedení Motivačního a evidenčního systému pro odpadové hospodářství. Jednáno bylo také o možnostech parkování v prostoru bytovek, výstavby nových rodinných domů, investičních prioritách a provozních, a dalších záležitostech v rámci obce.

Rada obce se i v uplynulém období kontinuálně zabývala provozními záležitostmi obce. Zejména se jednalo o přípravu a zabezpečení průběhu tradičních Horňáckých slavností a Ozvěn Horňácka 2019. Doporučen byl výběr nového pověřence pro oblast GDPR, který bude svou činnost vykonávat ve prospěch obcí sdružených v DSO Mikroregion Horňácko. Rovněž byla řešena otázka regulace – zákazu konzumace alkoholických nápojů na veřejném prostranství, zejména z hlediska jeho vyma-

hatelnosti. V oblasti personální bylo vyhlášeno výběrové řízení na funkci mzdová účetní, správce daní a poplatků, do kterého se přihlásilo 10 zájemců. Byly projednány možnosti nákupu silové elektřiny a zemního plynu, přičemž byla pro další období zvolena varianta samostatného poptání cenových nabídek od jednotlivých dodavatelů energií. Svou činnost zahájila nově zřízená Komise pro projednávání přestupků, zajišťující tuto agendu smluvně i pro obce Javorník, Louka, Lipov a Nová Lhota. Pokračovala jednání k nápravě majetkoprávních vztahů – vlastnictví pozemků pod místními komunikacemi, a to i z hlediska oprav nebo rekonstrukcí objektů, které jsou v majetku obce. Byla přijata usnesení, na základě obdržených nabídek, o konkrétních dodavatelích komunální techniky, konkrétně se jednalo o drtič dřevní hmoty s pojezdem a o nákladní vozidlo s hákovým nosičem kontejnerů.

O aktuálně probíhajících stavebních akcích a opravách

Byla schválena a následně provedena rekonstrukce chodníku, sousedícího s rekonstruovaným úsekem komunikace I/71. V rámci akce „Rekonstrukce sportovního areálu – Velká nad Veličkou“ byly projednány a schváleny smlouvy o právu k provedení stavby s jednotlivými vlastníky přilehlých pozemků, související s výstavbou opěrné stěny, která nebyla součástí této akce. Pokračují přípravné a projektové práce pro vybudování zásobovacích řadů vodovodu, včetně řízení v rámci budování vodovodu na náměstí. Nadále probíhá příprava rekonstrukce kotelny v budově DPS. Probíhá projekční příprava za účelem vybudování parkovacích míst v prostoru bytovek a pro rozšíření počtu hrobových míst na hřbitově. Je řešena havarijní situace na budově DPS, kde je nutná kompletní výměna elektriky výtahu. Provádí se rekonstrukce autobusové zastávky a projektová příprava rekonstrukce mlýnského náhonu. Probíhají přípravné práce pro provedení oprav místní komunikace v centru obce a dále také přípravné a projekční práce pro vybudování inženýrských sítí v lokalitách určených pro výstavbu rodinných domů.

O přípravách a plánování kulturních a dalších akcí v následujícím období

V plném proudu jsou přípravy akcí na podzimní sezónu, o kterých naleznete informace v další části zpravodaje. Jedná se jak o divadelní představení, tak i třeba o další ročník tanečního kurzu.

Děkují

Všem organizátorům, pořadatelům a autorům pořadů letošních Horňáckých slavností, Ozvěn Horňácka, organizátorům Horňácké 25, organizátorům a pořadatelům dalších kulturních a sportovních akcí, jako byly např. letní tvořivé dílny a letní kino v Horňáckém šenku a všem dobrovolníkům a nadšencům, kteří se aktivně podíleli a podílejí na zabezpečení těchto akcí na úkor svého volna. Organizátorům a zaměstnancům MZŠ Velká nad Veličkou za přípravu a průběh letošního příměstského tábora a v neposlední řadě členům SDH za jimi organizované závody v požárních dovednostech.

Velický exstarosta Pšurný byl oceněn v Polsku

Na severu Polska vzdáleného od Horňácka 800 kilometrů, obdržel nedávno bývalý starosta obce Velká nad Veličkou Jiří Pšurný Cenu starosty Nowego Dworu Gdańskiego Jacka Michalského za jedenáctiletou intenzivní spolupráci obou partnerských měst. „Burmistrz" Jacek Michalski při předávání tohoto vyznamenání v dlouhém projevu vyjmenoval zásluhy Jiřího Pšurného, kterými se zasadil o rozvíjení vzájemné spolupráce v oblasti sportu, kultury, vzdělávání a taky o výměnu zkušeností v různých oblastech samosprávy a státní správy.

„Jiří Pšurný je velmi pracovitý a přátelský člověk. Bylo to zřejmé při vzájemných setkáních, kterých bylo velmi mnoho. Vztahům a spolupráci mezi obcí Velká nad Veličkou

Oceněný bývalý starosta Velké nad Veličkou ing. Jiří Pšurný s polským burmistrzem Mgr. ing. Jackem Michalským.

a naším městem se vždy věnoval maximálně. Jsem rád, že jsem ho mohl ocenit“, prohlásil polský burmistrz, Jacek Michalski.

Slavnostní předávání této ceny se uskutečnilo v rámci třídenní kulturně společenské akce Dny Nowého Dworu Gdańského. Účastnily se jí i delegace z dalších partnerských měst tohoto polského města z ukrajinského Sarného a ruského Světlého.

Oficiální delegace z Velké nad Veličkou při této slavnosti bohužel chyběla. „K naší neúčasti jsme napsali omluvný dopis projednaný na radě obce,“ vyjádřil se nastupující starosta po Pšurném, Petr Šmidrkal. Veličané se mají na podzim v početném seskupení v Polsku zúčastnit sportovního setkání partnerských měst Nowego Dworu Gdański.

Antonín Vrba

Podzimní program Kulturní dům Velká nad Veličkou

15. 9. 2019 od 17.00	**Pohádková show**
26. 9. 2019 od 17.00	*Přednáška na téma:* **Malý vědecký zázrak molekulární vodík – nejúčinnější antioxidant, pro domácí použití**
2. 10. 2019 od 19.30	**Zahájení tanečního kurzu**
3. 10. 2019 od 19.00	*Divadelní představení:* **Plejtvák**
10. 10. 2019 od 17.00	*Přednáška na téma:* **Antiageing aneb jak si udržet zdraví a vitalitu celý život**
12. 10. 2019	**Ukliďme si dům**
26. 10. 2019	**Hody**
31. 10. 2019 od 19.00	*Divadelní představení:* **Liga proti nevěře**
9. 11. 2019	*Kurz:* **Krasopis nás baví**
24. 11. 2019	*Ladění Vánoc s workshopem:* **Adventní věnce**

Kulturní komise pořádá:

5. 10.	**Plavání Velký Meder**
16. 10.	**Srdcovky Zdeňka Junáka** v 18 hodin na kulturním domě
22. 11.	**Přednáška cestovatele Dorka Čermáka z cest po Americe** v 18 hodin na kulturním domě
26. 11.	**Popelka.** Kouzelný muzikál na ledě (Zlín)
1. 12.	**Rozsvěcování vánočního stromu na náměstí**

Futrál

Jubilejní 10. ročník akce Futrál proběhl v podvečer soboty dne 25. 5. 2019 v prostorách Válcového mlýna Antonína Nováka ve Velké nad Veličkou. Futrál je soutěžní výstava fotografií na zadané téma spojená s koncertem alternativního hudebního seskupení. Letošní rok se nesl v duchu ohlédnutí za uplynulé desetiletí, během kterého tuto akci Futra, spolek pro Horňácko, připravuje. Za toto období nám prošlo pod rukami nepřeberné množství krásných fotografií na zadaná témata, jejichž podmínkou byla spojitost s Horňáckem. Soustředila pozornost na kulturní bohatství, tradice, zvyky či obyčeje, na okamžiky každodenního života, krásu a jedinečnost krajiny, pozůstatky architektury a jiné zajímavosti napříč celým regionem. Zájem ze strany amatérských fotografů, kteří rádi zachycují svým fotoaparátem dění na Horňácku, byl vždycky velký a my jsme za to rádi. V letošním roce jsme proto udělali výstavu nejlepších snímků, které během těch uplynulých deseti let získali od návštěvníků největší přízeň. Akci doprovodili již tradičně HCM Kubíci. Po vernisáži byla připravena koncertní vystoupení. Bylo nám potěšením přivítat hned dva interprety. Tím prvním byla kapela Hrozně z Brna. Pod vedením Martina Kozlovského (kytara, zpěv) jde o komorně znějící alternativní rock ovlivněný minimalismem, folkem a mnoha dalšími hudebními žánry. O druhé vystoupení se postaral legendární písničkář, textař, spisovatel,

hudební režisér pan Vladimír Merta. Již několik desítek let rád Horňácko navštěvuje, čímž si vytvořil k regionu, svérázným lidem i jeho svébytné lidové kultuře velmi blízký vztah. Přestože návštěvníků ve dvoře Horňáckého šenku bylo poskromnu, dokázali společně s Vladimírem vytvořit jedinečnou atmosféru. Děkujeme všem za přízeň a pomoc při realizaci akce.

Jarmila Sládková,
za Futra, spolek pro Horňácko

Namaluj ornament

Mezinárodní den dětí byl příležitostí, kdy jsme se druhou červnovou sobotu odpoledne setkali s dětmi i jejich rodiči v Adamovské uličce a pustili se do obnovení výzdoby zdi vedle plakátovací plochy. Již třetího happeningu „NAMALUJ ORNAMENT“ se opět zúčastnila i lidová malérečka Lenka Jurečková. Během odpoledne si děti měly možnost ozdobit textilními barvami také svoje tričko či plátěnou taštičku. Počasí nám tentokrát přálo, takže občerstvení přišlo také vhod. Děti mají bohatou fantazii, nicméně je potěšující, že vnímají citlivě prostředí, ve kterém žijí, a dokážou do svých výtvorů zakomponovat i tradiční motivy či barvy typické pro region Horňácko. K tomu jim svou inspirativní tvorbou napomáhala i samotná Lenka, která svoje umění šíří napříč celým Slovácken. Z jejích posledních velkých počinů nutno zmínit plachtu krojovaných, kterou malovala u příležitosti konání Slováckého roku 2019. Tato obří plachta zdobí štít bývalé Mlékárny v Kyjově. Jsme také rádi, že se Lenka Jurečková již třetím rokem zhostila role lektorky a na Letních tvořivých dílnách vede obor malba, kresba. Ale o tom až v příštím čísle Zpravodaje.

Naše díky patří všem dobrovolníkům, fotografce Petře Šťastné a také Obci Velká

za technické zázemí a především za to, že jsme opět dostali příležitost velickou zeď obnovit. Věříme, že se naše společné dílo kolemjdoucím líbí.

Pokud by byl zájem i ze strany veřejnosti, budeme rádi, když dostaneme další podnět k takové podobné aktivitě i v budoucnu.

Více o našich aktivitách můžete sledovat na www.spolekfutra.cz nebo fb hornacko.net

Jarmila Sládková, za Futra, spolek pro Horňácko

Dílna modrotisku

Přijměte pozvání na druhou dílnu modrotisku. Nahlédnete do tajemství této tradiční technologie a vytvoříte si vlastní modrotisk. Za pomocí švadleny nebo individuálně si z modrotisku ušijete šaty, sukni, halenku, šátek, pléd, povlaky na polštáře, ubrus, zástěru, tašku či kravatu pro Vašeho milého s originálními vzory.

Dílna bude probíhat od konce října 2019 do května 2020. Vrcholem modrotiskové dílny bude módní přehlídka s výstavou modrotisku.

Bližší informace získáte na www.hornackajizba.cz, na fb a na tel. 608 617 964.

Na všechny zájemce se těší Jarmila Sládková, HORŇÁCKÁ JIZBA

Velká dětem – III. ročník

V sobotu 15. června se uskutečnila na hřišti TJ Kordárna akce Velká dětem pro děti z Horňácka, pořádaná Spolkem pro Velkou. Pro děti byla připravena řada soutěží nejrůznějšího charakteru. Vyzkoušely si zde své sportovní dovednosti, prověřily tvořivost i paměť. Za to získaly odměny po absolvování všech soutěží.

V průběhu akce probíhaly ukázky cvičení kung-fu a čchi kung a zásah jednotky dobrovolných hasičů z Velké. Po skončení se uskutečnilo vystoupení žongléra a artisty Dva v kruhu z Napajedel. Poté si nejen děti, ale i jejich rodiče vyzkoušeli žonglování, jízdu na jednokolce a na malém dvojkole. Během akce bylo připraveno občerstvení.

Akce se zdařila díky podpoře Obce Velká nad Veličkou, hospodě „Na hřišti", pivovaru Velický bombarďák a všem dobrovolníkům, kteří se na přípravě i průběhu akce podíleli. Všem za to velký dík.

Jana Machálková

Barefoot sandály

V úterý 25. června se uskutečnil workshop na výrobu Barefoot sandálů pod vedením zkušené lektorky Renaty Nimmrichterové, jejíž sandály naleznete pod názvem Happy Sandals. Jak sám název napovídá, jedná se o „šťastné sandály". Chodidla díky tenké podrážce cítí strukturu a kvalitu terénu a zásobují mozek množstvím podnětů a impulzů. Mozek na to přirozeně reaguje tvorbou endorfinů, hormonů štěstí. Jak sama lektorka říká, nohy chůzi v barefoot sandálech doslova milují!

V malém sále kulturního domu jsme strávili příjemné odpoledne výrobou vlastních sandálů. Na výběr bylo několik typů podrážkového materiálu, tkaničky všech barev a dřevěné či kovové korálky pro ozdobu. Při loučení jsme odcházeli všichni v nových sandálech zajišťujících maximální ochranu a zároveň pocit bosé chůze.

Lenka Slováková

Mateřská škola

Ve čtvrtek 20. června čekal především naše předškoláky ze třídy PASTELKY velký den. V 15 hodin začalo v mateřské škole rozloučení. Pozváni byli rodiče, sourozenci, babičky, dědečkové, i pan starosta a paní učitelka ze základní školy. Děti se představily pásmem písní a básní a nakonec si zazvonily na zvoneček. Poté byly pasovány panem starostou z předškoláků na školáky. Děti dostaly odznak, knížku a diplom v upomínku na léta strávená v MŠ. Přejeme našim budoucím školákům, kterých bylo letos 23, hodně štěstí do další životní etapy.

I v letošním roce proběhla **oslava Mezinárodního dne dětí** na zahradě naší mateřské školy. Tentokrát se celá akce uskutečnila ve spolupráci s HASIČI. Děti přišly ráno již do vyzdobené MŠ. Přestože zamračená obloha neslibovala nic dobrého, nakonec se počasí umoudřilo a vysvitlo nám sluníčko. Svačili jsme na školní zahradě, opékali jsme si špekáčky. Pověstná třešnička na dortu patřila našim HASIČŮM. Dětem zářily oči, když do zahrady vjelo hasičské auto, které si mohly celé prohlédnout, vyzkoušet kabinu i podívat se z hasičského auta. Moc se dětem líbilo shazovat

plechovky proudem vody, pumpovat vodu do ruční stříkačky a vyzkoušet si hasičskou helmu atd. Na závěr nám hasiči uhasili oheň, předvedli nám jak vysoko dostříkne voda z hadice, jak se dá regulovat. Na rozloučenou nám zapnuli maják a spustili sirénu. Pro děti to byl nezapomenutelný zážitek. Děkujeme členům hasičského sboru panu Sekerkovi, Schwarzovi, Maňákovi a Ježovi za pěkný a milý přístup k dětem.

Jarmila Tomečková, ředitelka MŠ

Poděkování

Vážení a milí spoluobčané. Dovolte, abych Vám poděkovala za zaslané hlasy v soutěži „AHOJ KRÁSNÉ ČESKO“. Hlasovali jste a dokázali jste to. Naše autobusové nádraží se umístilo na 3. místě a bude opraveno a zvelebeno. Již v těchto dnech.

Jana Lipárová

Umělecké vzdělávání v ZUŠ

Nový školní rok je tady a v Základní umělecké škole už vše běží na plné obrátky. Dovolím si vysvětlit některé organizační záležitosti, na které se nás opakovaně rodiče a žáci ptají. Bohužel neustále dochází k mnoha dezinformacím, které považuji za vhodné uvést na pravou míru. Překvapilo mě, že jsem se s mnohými nepravdami setkal například i v předvolebních letácích některých politických subjektů v naší obci.

Základní umělecká škola Velká nad Veličkou je příspěvkovou organizací zřízenou Jihomoravským krajem. Zřizovatel určil naši kapacitu na 116 žáků, z toho 12 v přípravné hudební výchově (PHV). Kapacita musí být striktně dodržována, přestože zájem o docházku je vyšší. S tímto faktem nenaděláme nic, stejně jako ostatní ZUŠ v našem kraji.

Návštěva základní umělecké školy je možná po vykonání talentové zkoušky, která se koná vždy koncem předcházejícího školního roku – většinou v červnu. O přijetí rozhoduje přijímací komise složená z pedagogů ZUŠ. Není pravda, že preferujeme žáky z Velké nad Veličkou. (Například v mém úvazku je polovina žáku přespolních.) Žáky samozřejmě nediskriminujeme ani jiným způsobem. Ve většině případů žáky přijímáme do přípravné hudební výchovy, kde se naučí základním hudebním dovednostem. V dalším roce žák přechází do individuální výuky hry na konkrétní hudební nástroj. Bohužel z kapacitních důvodů nemůžeme zaručit, že pro všechny žáky v této fázi bude místo. Kapacita PHV je každoročně 12 žáků a počet absolventů a odcházejících žáků je proměnlivý, tudíž může nastat situace, že pro žáka postupujícího z PHV nebude volné místo.

Podrobnosti o obsahu výuky najdete v našem Školském vzdělávacím programu (ŠVP) na našem webu zusvelka.cz nebo v budově školy. Docházka do ZUŠ s sebou nese i několik povinností. Především návštěvu povinných předmětů, jako je hudební nauka a komorní hra. Tuto skutečnost lze obejít ze závažných důvodů (časový konflikt s výukou na základní a střední škole, návštěva předmětu v jiné ZUŠ). Jako důvod nelze naopak uznat návštěvu jiného „kroužku“ ve stejném čase. Docházku do všech povinných předmětů s oblibou kontroluje Česká školní inspekce a tlačí nás k vylučování žáků, kteří toto nerespektují.

K povinnostem docházky do ZUŠ patří také úhrada úplaty za vzdělání (tzv. „školné“), a to v řádném termínu. Z těchto pro-

středků je hrazen provoz školy (energie, hudební nástroje, externí mzdová účetní, pověřenec GDPR, školení zaměstnanců atd.) Ze „školného“ se nehradí mzdy zaměstnanců ZUŠ. Pokud žák hodlá ukončit výuku během školního roku, lze tak učinit k pololetí a po písemném oznámení předem.

V naší kompetenci není dělat ústupky vůči nařízením daným platnými zákony a vyhláškami. Budeme rádi, když to po nás nebudete požadovat. Všechny dotazy rádi zodpovíme osobně, případně telefonicky nebo písemnou formou.

ZUŠ Velká nad Veličkou dlouhodobě dobře spolupracuje s Obcí Velká nad Veličkou, sídlíme také v objektu, který je majetkem obce. Jsme rádi, že se můžeme umělecký podílet i na akcích pořádaných obcí, případně dalšími organizacemi v našem regionu. Několik akcí také pořádáme v naší režii. Nejinak tomu bude i v následujícím školním roce. Budeme rádi, když nás přijdete podpořit a naše vystoupení budete navštěvovat.

Petr Pavlinec, ředitel

Ukliďme si dům

v sobotu 12. října od 9 do 20 hodin v sále KD Velká nad Veličkou

Darovací akce spojená s charitou. Darujte čisté, vyprané, plně funkční, kvalitní věci. Oblečení, domácí potřeby, knihy, hračky, obuv, květiny a podobně. Nově podpoříme i útulek pro pejsky darováním starých tkaných koberečků a dek.

Malé občerstvení zajištěno. Pro zájemce proběhne také ukázka výroby účinného domácího čističe a pracího prostředku na prádlo. Přijďte se pobavit, odnést si něco hezkého, naučit se něco užitečného a pomoci potřebným.

Vánoční ladění

v neděli 24. listopadu od 10 do 20 hodin v sále KD Velká nad Veličkou

Darovací akce spojená s charitou a tvořením. Darujte vše s tématikou VÁNOC, MIKULÁŠE a ADVENTU. Ozdoby, ubrusy, dekorace, drobnosti k tvoření, stuhy, svíčky, osvědčené recepty na cukroví a pod. Vše funkční, čisté a neporušené.

Od 15 hodin si budete moci VYROBIT ADVENTNÍ VĚNEC. Všechno potřebné k tvoření bude za poplatek k dispozici.

Zájemci si mohou přinést i vlastní materiál (svíčky, kalíšky, slaměný základ apod.). Občerstvení zajištěno. Přijďte se naladit, užít si společné tvoření a obdarovávání.

Těšíme se na Vás.

Jana Lipárová ve spolupráci s KD Velká nad Veličkou a za podpory komise pro ŽP a podporu turismu

Horňácké slavnosti

Tradiční folklorní Horňácké slavnosti konané od roku 1957 s regionálním zaměřením byly zahájeny ve čtvrtek 18. července ve Velké nad Veličkou. Zakončil je už tradičně národopisný nedělní pořad v Kuželově u větrného mlýna. První den slavností patřil dvěma výstavám a to litografiím Františka Pavlici, rodáka z nedaleké Hroznové Lhoty, jehož vystavované práce povětšinou zobrazovaly zvyky a obyčeje zdejšího regionu. V druhém patře obecního domu se návštěvník pak mohl pokochat obrazy malířů, které ze své soukromé sbírky k nahlédnutí zapůjčil Miroslav Ondruš. Tolik výtvarných děl, kupř. od Horňáků Karla Supa, Cyrila a Jury Mandela i Joži Uprky a Antoše Frolky, či Karla Bendíka, Ludvíka Ehrenhafta, Františka Bezděka z blízkého okolí nebo malířů z jiných oblastí (Josef Koudelka, Miroslav Sylla, Ludvík Dobeš aj.), Velká na Horňáckých slavnostech v tak velkém množství najednou ještě neviděla. Obě výstavy byly precizní, jelikož přiblížily přítomným folklorní výjevy jak z Horňácka tak celého Slovácka. Věřte, bylo co obdivovat. Avizovaná vernisáž „Horňácké múzy“ se z technických důvodů neuskutečnila. První páteční večerní program autorek Anny Šajdlerové a Magdaleny Maňákové, nazvaný „Slovácká pohádka“ námětově vycházel z knihy Rudolfa Kynčla, ředitele a spisovatele působícího ve Velké nad Veličkou. Účinkující v tomto pořadu nás pomocí her a písní provedli životem Katerinky a to od narození přes školní léta (dětský soubor Veličánek) k šťastnému dospívání, prvním láskám, starostem i radostem mládí až ke zralému ženství. To vše za účasti hudců z muzik Romana Sokola, Jarka Miškeříka i Marka Potěšila, ženských sborů z Velké a Javorníka, zpěváků z Velké a tanečníků ze souborů Lipovjan, Velička i tzv. Retro Velička. Následující pořad *„Chodníčky k lidové písni“* pedagogické dvojice Moniky Frantové a Petra Pavlince připomněl spolupráci sběratele lidových písní Martina Zemana a hudebního skladatele Leoše Janáčka. Navázal tak na podobný program, jenž byl věnován těmto velikánům v roce 2014. Ten letošní se vztahoval k 165. narození obou těchto osobností a též připomínal 125. výročí od konání velkolepé Národopisné výstavky ve Velké nad Veličkou, která se tehdy stala vlastně generálkou Horňáků na Národopisnou

výstavu československou (1895) pořádanou o rok později v Praze. Všichni zúčastnění interpreti by Janáčka a Zemana nezklamali. Oba dva by se jistě podivovali, jaké množství nadšenců pokračuje v práci, jež oni kdysi započali. Radost by měli ze sólistů Martina Hrbáče, Martina Prachaře, Veroniky Malatincové, či muzik Folklorika, Romana Sokola, Marka Potěšila, Kubíků nebo Janšty i všech ženských a mužských sborů a též i souborů, které zde vystupovaly.

Ještě bohatší na pořady byla sobota. Již od rána vítala Velká spoustu návštěvníků, kteří přijeli na tradiční jarmak. Folklorním fandům od 13. hodiny přinesl pořad *„Pod Javorinú ptáček zpívá“* ženské i mužské sbory, ať již z Louky, Lipova, Suchova, Hrubé Vrbky, Javorníka, Velké nad Veličkou, Nové Lhoty, anebo Horňácký Chotár. V bloku se ukázala po delší době také HCM Miroslava Minkse s nestárnoucím Jaroslavem Smutným, letos pětaosmdesátiletým jubilantem. Autor pořadu Tonda Vrba by byl jistě potěšen (v této době byl hospitalizován v nemocnici), že vše dobře vyšlo a krásně znělo. Výše jmenovanému autorovi byl věnován i následující pořad, jenž mohli diváci sledovat v zahradě na Fňukalovém, tj. na č.p. 166. Pavel Popelka a Martin Kuchyňka k nedávným 60. narozeninám Antonína Vrby vymysleli program nesoucí název *„Nekázał Pámbu bláznit, ale obejdi sa bez toho“*. V tomto folklorně i humoristicky laděném odpoledni přišli jubilantovi zahrát a zazpívat nejen Horňáci, kupř. Martin Čambal, talentovaný zpěváček Jareček Šácha, manželé Jan a Jana Karáskovi z Lipova, ženy z Javorníka, Tondův HMS Chotár,

HCM Kubíci, a další folkloristé, ale též i kamarádi odjinud, jako Jarda Homola, Jura Petrů, Vladimír Merta. Velmi se divákům líbila rozšafná skupinka přespolních zpěvaček říkající si Babské Ucho. Mimo zpěvů, tančení a vyhrávání se v pořadu i vzpomínalo, jak „značka AV" a jeho přátelé kamarádi spolu *„bláznili"* a prožívali mnohá dobrodružství na cestách a společných akcích, o čemž diváky „poučoval" třeba jeden z nich, místní postavička – Jarin Kočárek. Po skončení pořadu odcházeli diváci jistě spokojeni, a proto se mnozí přesunuli jen kousek do válcového mlýna, kde se po 17. hodině soutěžilo ve zpěvu o největšího znalce horňáckých sedláckých a to za doprovodu HCM Libora Supa. *„Supí* škrek", jak se oficiálně soutěžení nazývá, si mezi návštěvníky slavností vydobyl už své místo. Ale to se již pomalu přibližoval sobotní podvečer a večer. Jaké pořady nám přinesl? Nejdříve diváky zaujal dětský pořad *„Pro jedno kvítí slunce nesvítí"*. V něm děti ze všech horňáckých škol, pod taktovkou staršího Lúčanku, pomáhaly hledat zamilované Kačence ztraceného Martinka. A jak ho hledaly, tak se při tom i hrály, třeba na kováře, kteří dovedou okovat koně, jiné děti vařily trnky nebo chytaly raky v potoce, další se zúčastnily dožínkového veselí, anebo předváděly hry na pastvě. V programu hrály čtyři dětské cimbálové muziky. Dohromady zpívalo a tančilo přes 200 dětí. Přesto se autorské dvojici Janě Evjákové a Martinu Zrínimu z Louky pořad za pomoci všech vedoucích dětských souborů vydařil. A co myslíte, našla Kačenka ztraceného Martinka? Mně se zdálo, že ano.

Ve 21 hodin, téměř přesně, začal dlouho očekávaný pořad *„Pěkné zkázáníčko Martina Hrbáče“*, jenž byl věnován této folklorní legendě, která letos oslavila v dobré psychické i fyzické kondici krásných 80 let plodného života. Program nevybočil z národopisně laděných programových čísel, přestože v něm byly hojně využity audiovizuální materiály – ilustrativní (nejen historické) fotografie, archivní rozhlasové nahrávky, televizní dokumenty i zcela neznámé archivní amatérské záběry (z archivu Hrbáčovy rodiny), takže divák mohl sledovat de facto jubilantovu národopisnou činnost od dětství, přes školní léta, mládí, jeho svatbu, až po spoustu záběrů z mnoha akcí, na nichž Majstr Hrbáč hraje a zpívá, což bylo jistě zásluhou jak dramaturga pořadu Petra Mičky a samotného oslavence, tak moderátora pořadu pana docenta Břetislava Rychlíka, který uváděl pořad slovem fundovaně a vtipně k velké spokojenosti zaplněného přírodního areálu. Přesto vše převažovala a na prvním místě byla vždy živá vystoupení všech těch účinkujících, kteří *„Majstrovi“* přišli takto poblahopřát k jeho výročí, ať již to byli muzikanti, jenž s ním hrávali od počátku až po ty dnešní,

anebo téměř všechny současné muziky z Horňácka (Galečkova, Mičkova, Folklorika, Hrubovrbecká Práškova, Kubíkova), soubory (Starší Velička i Retro Velička, *odzemkáré* z Lipova), sólisté (Majstr i syn Martin a Jaroš Hrbáč, Martin Čambal, Jožka Kútný, Martin Prachař, Petr Mička, Svaťa Kučera, Eva Grombířová), sbory mužské (Hrubá Vrbka, Chotár, Velká) i ženské (Hrubá Vrbka, Sboreček žen z Lipova), či jeho vnuci Vojtíšek a Martínek nebo též malý Janíček Pavlík, ba i pětaosmdesátiletý Veselan Jarda Smutný. Dojemný a krásný akt byl ten, když mu zástupci Sborečku žen z Lipova předávaly „Zlatého horňáckého slavíka". Bylo znát, že to Majstra dojalo. Do posledního místa zaplněné hlediště i okolní stráně na Strážné hůrce po závěrečném hudeckém čísle všech muzikantů ocenily zásluhy Martina Hrbáče dlouhým potleskem vestoje. Po hlavním programu se na Hůrce hrálo a zpívalo do rána. I „Noc s hudci" se tedy vydařila. Přestože se v neděli kolem oběda přehnala přes Horňácko bouřka, závěrečný pořad Horňáckých slavností „*Rok pode mlýnem*" v Kuželově, který připravili Klára Kostelanská a Roman Sokol, se vydařil. Moderátor Jura Miškeřík vše dovedně vedl. Program představil celoroční zvykosloví zabíjačkou počínaje, přes fašankové dny, velikonoční obřady, kuželovskou „Trojicovú púť", k odvodům a hodům a až k Vánocům. Závěrem je třeba se zmínit i o doprovodných pořadech. Nedílnou součástí slavností bývá pravidelná výstava drobného zvířectva, dále vyhrávání dechové hudby Lipovjanka a i nedělní mše svatá – patrocinium. K Horňáckým slavnostem patří bezesporu i Programový sborník, který vydává Obec Velká nad Veličkou ve spolupráci se všemi autory pořadů.

„Tolik návštěvníků si snad na Horňáckých slavnostech na sobotním pořadu ani nepamatuji", řekl na odchodné za ranního kuropění ze stále rozezpívané a rozmuzicírované Strážné húrky Karel Oujezdský, který na tyto slavnosti zajíždí už hezkou řádku let a atmosférou je řadí k místu, které nenajdete nikde na podobné akci v republice.

Antonín Mička

Jóga a životní styl

Prostředí, ve kterém žijeme, lidé, kteří nás obklopují, strava, kterou jíme, naše zvyky, koníčky atd. z nás dělají to, kdo jsme. Každý z nás se však několikrát za svůj život dostane na životní křižovatku, kdy si může vybrat, jakým směrem se vydá dál. Přece proto jsme se narodili, aby jsme si život prožili nejen podle svých představ, ale také proto, aby jsme se něčemu naučili. Všichni jsme unikátní bytosti, a proto i naše životy jsou naprosto odlišné od druhých. Přesto nás všechny něco spojuje…

Pokud si přeložíme slovo „joga", vyjde nám něco jako „spojení" nebo jako „sjednocení."

Jógu cvičily civilizace ještě v raném středověku v Indii. Mylně se lze domnívat, že to byl jakýsi trend tehdejších "hippie" nebo podivínské cvičení pro duchovní osoby. Jógu můžeme vnímat ze široka, jako filozofii, životní styl apod. Jóga přináší poselství pro lidské tělo, lidskou mysl. Má poselství i pro lidskou duši. Znamená učení se vnímat sebe jako jeden celek, spojení těla i duše.

Já sama se mám pořád hodně co učit. Pokud se však zaměřím jen na zlomek toho, co znám a praktikuji, pak je to hlavně cvičení.

Zhruba před 15 lety, když jsem poprvé cvičila jógu někde v Thajsku na pláži, se právě změnila výhybka v mém životě, a tím i můj životní styl. Při západu slunce za šumění vln moře jsem se nejen fyzicky protáhla, ale pojal mne krásný nepopsatelný pocit duchovní rovnováhy a klidu. Ne že bych nikdy předtím nesportovala, ale prostě tento druh cvičení mne naprosto naplnil a pohltil.

Na svých cestách, kdy jsem žila v Londýně, Thajsku, Mexiku, Malajsii, na Mauriciu a především v proslulé Indii, jsem se seznámila s mnoha úžasnými lidmi. Od každého jsem se vždy něco nového naučila, a čím víc jsem cvičila, tím víc mne to bavilo, obohacovalo. To mne vedlo k tomu, že jsem se rozhodla absolvovat kurz lektorky a předávat toto umění dál. A tak jsem si před 10 lety splnila další ze svých snů. Prošla jsem kurzem u celosvětově uznávané firmy Alliance a stala se kvalifikovanou učitelkou hatha jógy.

Praktikuji dva druhy cvičení, kdy střídám Iyengar styl s vinyasa flow stylem. U jógy je důležité správné dýchání, vždy se dýchá a vydechuje jen nosem. Pozice „ásány" se dají střídat buď na nádech a výdech, nebo se naopak na několik nádechů zůstane v jedné pozici. Každá „ásána" je něčím tělu i mysli prospěšná. Za svou hodinovou lekci se vždy snažím, aby se tělo nejen protáhlo od hlavy až k patě, zpevnila se páteř, posilnilo břicho a pro nás ženy i zadní partie, ale prokládám to také zpočátku náročnějšími balančními pozicemi, které naopak odreagují mysl a zklidní ji. Prokrvení mozku, masáž chodidel a závěrečná relaxace přitom nemůžou chybět stejně jako dechové cvičení „pránájámy" na vyčištění a detoxikaci organizmu. Cvičení si připravuji tak, aby bylo jak pro úplné začátečníky, tak pro pokročilé. Pokud Vás tedy mé vyprávění o józe zaujalo a chtěli byste si zacvičit, přijďte s podložkou na cvičení v pohodlném oblečení a s dobrou náladou za námi.

Lekce jógy probíhají každý čtvrtek ve velkém sále Kulturního domu ve Velké nad Veličkou. Začátek v 17 hodin. V Javorníku probíhají lekce každou neděli od 17 hodin, brzy přibude i každé úterý.

Více informací i ohledně následujících hodin jógy můžete sledovat na mé fb stránce „Jóga s Mirkou".

Závěrem bych ráda poděkovala také všem, kdo již 3 roky moje lekce jógy pravidelně navštěvují. Moc si toho vážím.

Těším se naviděnou. Namaste

Miroslava Whitfield

Bohatství za humny – a jak o ně nepřijít

3. Mrtvé dřevo plné života

Název tohoto podzimního povídání jsem si vypůjčila ze stejnojmenné publikace, která se mi dostala asi před rokem do rukou, a která mě zcela uchvátila. Tak nějak jsem tušila, že i odumřelé nebo odumírající dřevo musí mít v koloběhu přírody své místo, a že to bude jistě místo důležité. Ale až po přečtení této útlé knížky jsem pochopila, jak podstatnou roli hraje a jak velké chyby se dopouštíme, považujeme-li jej za odpad. V následujícím textu si dovolím shrnout pro vás, vážení čtenáři, to nejpodstatnější.

Jako mrtvé dřevo se označují stojící i ležící odumřelé stromy a keře a jejich části, a to jakékoli velikosti. Označení „mrtvé dřevo" je však nepřesné, ba zavádějící. Naprosto totiž ignoruje skutečnost, že zároveň s odumíráním dřeva začíná jeho osídlování tisíci živých organismů (nepřeháním, zmiňovaná knížka je z velké části věnovaná jejich výčtu). V případě velkých stromů s tvrdým dřevem, jako je například dub, může tento proces trvat celá staletí. Za tu dobu se na starém, postupně odumírajícím a posléze odumřelém dřevě střídají různé druhy hub, mechů, lišejníků, stovky druhů hmyzu, ptáci i obratlovci. (Pro představu: jen brouků je ve střední Evropě svým způsobem života vázáno na mrtvé dřevo 1400 druhů.) Všichni tito živočichové i rostliny tvoří složitý systém, v němž si

navzájem poskytují potravu a prostředí k životu. Trouch z odumřelého dřeva v tom často hraje hlavní roli.

Uvedu alespoň dva příklady užitečnosti mrtvého stromu – a zároveň důvody, proč jej pokud možno ponechat na místě. První z nich je v podstatě banální: na starých stromech se vyskytují dutiny, v nichž hnízdí ptáci. Takové stromy pak označujeme jako doupné stromy. Jenže: například datel černý si zakládá svou dutinu od 8 metrů výše při síle stromu od 40 cm. Stromy jsou však poráženy dřív, než těchto parametrů dosáhnou. A jestli si svou dutinu nevybuduje datel, budou mít problémy s ubytováním například sýkory, brhlíci, rehci, kavky, holubi doupňáci, malé sovy, plši či veverky – ti všichni dutiny po datlech osidlují. Svůj význam má však i strom, který již padl a je ve vyšším stupni rozkladu. Krásným příkladem využití padlého stromu je jeho osídlení semenáčky stromů, které by se jinak v podrostu nemohly uchytit, je-li les zarostlý například ostružiním. (Takový strom pak roste jakoby na „chůdách“, až jednou jeho hostitelský strom zcela ztrouchniví a pod kořeny zůstane mezera.)

Smutnou skutečností je, že v minulých desetiletích se v rámci lesního hospodaření lesy „čistily“ až do té míry, že v nich skoro žádné mrtvé dřevo nezbylo. Publikace (německého autora) uvádí současné množství asi 15 kubíků na hektar – oproti 250 kubíkům, kterými se může pyšnit prales, jenž měl to štěstí, že se s lidským hospodářem nepotkal. Nemusíme mít sice zrovna prales, aby však v lese fungovala výše jmenovaná společenství, bylo by zapotřebí v jednom hektaru živého lesa asi 100 kubických metrů mrtvého dřeva. Naštěstí se přístup k mrtvému dřevu a čištění lesů po těžbě mění, zřejmě to souvisí i se zadržováním vody v lese, odumřelé dřevo vázající vodu má i v tomto důležitou úlohu. Při letošním toulání po Krušných horách (mimochodem krásných a zdravých) jsme se již setkali i s lesním hospodařením, při kterém se těžily stromy výběrově, nikoli plošně, les byl ponecháván přirozené obnově a mrtvé dřevo v něm mělo přirozené místo.

A teď zpátky z lesa do našich zahrad, zahrádek a sadů. Jako obvykle, doporučení týkající se organického hospodaření znamenají pro vlastníka pozemku méně práce. V tomto případě se například můžeme zbavit dřiny s likvidací pařezů. Jestli už některý strom dosloužil, je z hlediska přírodních procesů ideální prostě ho nechat stát na místě, jen tak nebo porostlý třeba popínavými růžemi. Když nemůžeme nechat stát celý strom, například kvůli bezpečnosti (padající suché větve), lze ponechat třeba část kmene nebo jen pařez. Obojí je možné využít k pěstování hlívy, osázet rostlinami, doplnit krmítkem pro ptáky. Na internetu lze také najít spousty návodů na využití větví – do vyvýšených záhonů, na ploty, opory k rostlinám, obruby záhonů ... rozhodně je škoda odvážet jakékoli dřevo ze zahrady. Protože když to neuděláme a nabídneme mu místo k dožití – a může to být jen místo u plotu v odlehlém koutě zahrady – získáme víc než jen dobrý pocit, že pomáháme přírodě. V obyvatelích onoho postupně se rozpadajícího příbytku získáme cenné spojence v boji se škůdci. A můžeme klidně zapomenout na tolik módní hmyzí hotely a broukoviště. Ty totiž budeme mít. Skoro bez práce a zadarmo.

Ilona Janošková

Rekonstrukce sportovního areálu

Záměr rekonstrukce sportovního areálu ve Velké nad Veličkou započal na konci roku 2016, kdy Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT) uveřejnilo výzvu pro podání žádostí na investiční program 133 510 pro rok 2017 – Výstavba, rekonstrukce sportovních zařízení pro spolky, obce a města s termínem podání do 30. 11. 2016 v rámci podpory materiálně technické základny sportu 2017–2024. Původním záměrem TJ byla jen rekonstrukce travnaté plochy s rozpočtem 2,7 mil. Kč. Dotace od MŠMT činila 80 % z nákladů a bylo tak zapotřebí zajistit cca 540 tis. Kč. Proto se předseda TJ obrátil s žádostí na vedení obce, zda by zbylou částku pro financování neposkytla obec. Následně počátkem roku 2017 ve spolupráci předsedy TJ s vedením obce vznikl záměr rekonstrukce celého areálu, atletické dráhy včetně všech sektorů. Zastavovací studie i projektová dokumentace pro vydání společného územního rozhodnutí a stavebního povolení byla zadána v květnu 2017 firmě Projektování sportovišť, a tím vznikl projekt „Rekonstrukce sportovního areálu – Velká nad Veličkou“ za 19 mil. Kč. Projektová dokumentace včetně rozpočtových nákladů a výkazů výměr byla dokončena v březnu 2018.

Začátkem září 2018 na schůzce výboru TJ se projednávala možnost podání žádosti „Výzva V3 Sport, investice 2019/2012 MŠMT v rámci programu „133 530 Podpora materiálně technické základny sportu 2017–2024“, „Podprogram 133D 531 Podpora materiálně technické základny sportu – ÚSC, SK, TJ“ s termínem podání do 15. 10. 2018, kdy u obcí a měst činila dotace z MŠMT jen 30% zatímco u spolků (SK a TJ) 70%, proto se žadatelem měla stát TJ místo obce. Podmínkou MŠMT bylo zajištění zbylé částky ve výši 30% na dofinancování této rekonstrukce a doložení úředním dokumentem. TJ tak požádala obec o souhlas s podáním žádosti o dotaci vyhlášené MŠMT v rámci zmíněného programu a poskytnutí oněch 30% z rozpočtu obce na dofinancování. Tehdejší zastupitelstvo obce na svém zasedání 26. 9. 2018 odsouhlasilo podání žádosti o dotaci i s poskytnutím částky na dofinancování investičního záměru TJ v rámci „Výzvy V3 Sport 2019/2020“. Následně na základě usnesení zastupitelstva obce TJ prostřednictvím Regionální poradenské agentury z Brna (RPA) podala žádost na MŠMT o zmíněnou dotaci. Nové zastupitelstvo na konci roku 2018 také odsouhlasilo uvolnění potřebné finanční částky z rozpočtu obce pro rok 2019. MŠMT mělo do konce ledna 2019 oznámit, které žádosti uspěly v programu „Výzva V3 Sport, investice 2019/2020. Proto na konci února 2019, kdy se konala valná hromada TJ a volilo se nové vedení TJ, nikdo s přidělením dotace nepočítal. Zvláště, když na celou Českou republiku mělo být uspokojeno asi 20–25 žádostí. Překvapením bylo, když na konci března 2019 z MŠMT přišlo oznámení, že byla akce „Rekonstrukce sportovního areálu – Velká nad Veličkou“ v rámci uvedené výzvy navržena na financování a TJ vyzvána k doplnění povinné

dokumentace do 31. 5. 2019. Začalo tak bezmála čtyřměsíční vyřizování zbylých potřebných dokumentů pro splnění podmínek MŠMT. Lhůta na dodání veškeré potřebné dokumentace byla prodloužena nejdříve do 30. 6. 2019, poté do 15. 7. 2019.

Finální vyhotovená projektová dokumentace a dokladová část k projektové dokumentaci byla dodána na konci dubna 2019. Výběrové řízení na zhotovitele prostřednictvím RPA bylo vyhlášeno začátkem května 2019. Začátkem června 2019 byl vybrán zhotovitel z jedenácti nabídek a po uplynutí doby na odvolání 2. 7. 2019 byla podepsána smlouva o dílo s firmou DISKET, s.r.o., která mimo jiné prováděla rekonstrukci areálu v Hluku. Následně mohl být zřízen zvláštní účet vymezený pouze pro účel financování schválené investiční dotace, jak požadovalo MŠMT. Stavební povolení bylo vydáno koncem června 2019, zbývalo jen vybrat stavební dozor investora, kdy z pěti nabídek uspěla firma INVESTA UH s.r.o. a mohly započít práce dle investičního záměru za bezmála 19 mil. Kč s dotací od MŠMT přes 13 mil. Kč.

Do konce roku 2019 musí být proinvestováno 70% z celé dotace, kdy ukončení rekonstrukce musí být k datu 30. 5. 2020. Doufáme, že se vše podaří a nový areál přivede mládež znovu ke sportování, což bylo přáním zakladatelů tohoto projektu a jejich úsilí se stane skutečností.

Výbor TJ Kordárna Velká nad Veličkou

Státní veterinární správa

Povinné „čipování“ psů!

Od 1. 1. 2020 bude povinné očkování psa proti vzteklině platné pouze v případě, že je pes označený mikročipem

Číslo mikročipu musí být zaznamenáno v dokladu o očkování psa (pas, očkovací průkaz)

Štěňata musí být označena mikročipem nejpozději v době prvního očkování proti vzteklině

Mikročipem nemusí být označeni psi s jasně čitelným tetováním provedeným před 3. 7. 2011

Na Horňácku se můžete obrátit na tyto veterinářky:

MVDr. Pavla Minaříková
Malá Vrbka 81
tel. 605 26 1105
čipování psů 550 Kč

MVDr. Barbora Hrbáčková
tel. 728 173 727
po telefonické dohodě

Horňácká 25

Dne 3. srpna se konal tradiční běh „Horňácká 25“. 49. ročník závodu provázelo pro běžce výborné počasí, kdy teplota nepřekročila 25°C. I přes prázdniny a dovolené si přišlo zazávodit 252 běžeckých nadšenců. Start se konal od sportovní haly, kde si v dětských kategoriích přišlo zaběhat 126 účastníků, na startu 8 km bylo 81 startujících, hlavní závod na 25 km běželo 45 účastníků. Hlavní závod na 25 km ovládl 49letý Daniel Orálek z Brna v čase 1:32:49, v ženách ovládla trať 49letá Blanka Selucká z Kyjova v čase 1:58:24. Mezi „Horňáky“ se jako první umístil Jaromír Zajíček z Louky, druhý byl Petr Štábl z Velké n. Vel. třetí místo obsadil Stanislav Vaněk z Velké n. Vel. Závod pořádala TJ Kordárna Velká nad Veličkou, která děkuje sponzorům, okolním obcím a zúčastněným dobrovolníkům, kteří zajistili organizování tohoto závodu. Zároveň vás zveme na příští 50. ročník, který se bude konat na již zrekonstruovaném stadionu TJ Kordárna.

Rostislav Machálek

1. místo: Orálek Daniel, Brno
2. místo: Janíček Jakub, Uh. Hradiště
3. místo: Harnoš Petr, Veselí n. Mor.
4. místo: Masaryk Pavol, Dojč
5. místo: Jurčík Jozef, Skalica

Fotbalový dorost Velká nad Veličkou – 2019

Naši dorostenci zdárně a vítězně ukončili tuto sezonu 2018–2019 na horké půdě v Podivíně a celkové jim patří 11. místo v tabulce.

Byl to těžký a náročný rok jak pro hráče, tak i pro trenéra (Vlado Sládek) a i pro celý realizační tým (Handl Ladislav, Prášek Miroslav), který mu se snažil pomáhat i ve chvílích, kdy byly v mužstvu problémy hlavně s počtem hráčů.

Proto taky dostávali možnost kluci z žákovských kategorií, kteří by měli na podzim mužstvo dorostu prakticky posílit a pokračovat v rozdělané práci trenérů, kteří toto mužstvo budou dávat dohromady.

Byl to taky poslední zápas pro pětici kluků – spolužáků, kteří spolu drželi od přípravky až do tohoto posledního utkání. Brankář Matyáš Martin, hráči Ondřej Prášek – kapitán mužstva, Prachař Matěj, Štefánek Petr, Krábek Kamil, který na fotce chybí. Všichni ročník 2000 z jedné třídy.

V této sezoně se stal nejlepším střelcem Ondřej Prášek se 13 brankami a jako druhý byl Adam Janás, který se trefil 9x.

Myslím si, že to byla velmi dobrá parta kluků, a pokud se rozhodnou pokračovat i v prvním mužstvu dospělých, tak bych jim za celý realizační tým popřál hodně úspěchů a hlavně, aby vydrželi, i když to nebudou mít lehké se prosadit, ale jsou mladí a určitě chuť do fotbalu je nepřejde.

Takže co dodat? Poděkování patří těm, co odchází, těm co zůstávají, a taky všem,

Horní řada: trenér Vlado Sládek, Valášek David, Prachař Matěj, Prášek Ondřej – kapitán mužstva, Bílek Viktor (Blatnice), Maňák Lukáš, Janás Adam, Maňák Jan, Štefánek Petr.
Dolní řada: Pakan Viktor (Vrbovce), Štefánek Tomáš (Louka), Pavlačka Jan (Suchovské Mlýny), Matyáš Martin – brankář, Melichárek Pavel (Javorník), Zajíc Filip, Janás Jakub, Koželuha Matěj.

kteří se zasloužili a zaslouží dál pracovat pro Velický fotbal, jak s mládeží, tak i s dospělými a hlavně hráčům, bez kterých se toho nedá dosáhnout. Taky to záleží na nově zvoleném výboru v čele s Broňkem Štefánkem, který tuto funkci předsedy převzal v letošním roce.

Ještě jednou poděkování všem, kteří se zasloužili o zdárný průběh celé sezony, našim mladým hráčům, trenérům, vedoucím a taky sponzorům v čele s obcí Velká nad Veličkou, Kordárna Plus a JMR spol. s r.o.

Za velický dorost – Prášek Miroslav

Teče voda, teče, pres velický majír

Deštivý květen a zvýšený průtok ve Veličce v následujících dnech nám připomněl po několika „suchých" letech polozapomenuté dřímající nebezpečí, kterým je rozbouřená voda.

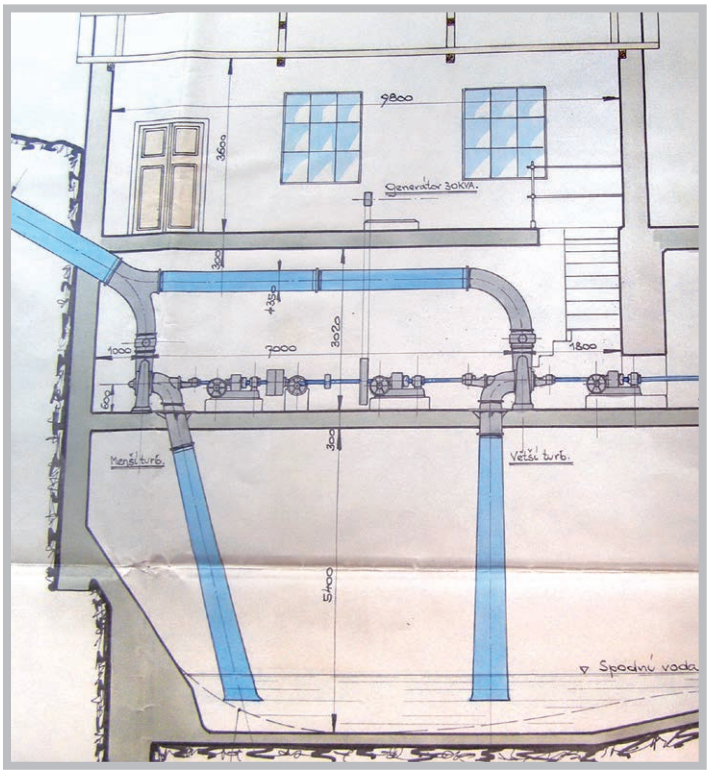
Někteří, zvláště mladší Veličané, sice vnímají, že přes Velkou protéká jakýsi malý potůček, s minimálním průtokem a se zaneseným korytem, ale už si ani neuvědomují, že se ve skutečnosti jedná o zanedbaný mlýnský náhon s osmisetletou historií, žijící i v povědomí většiny obyvatelstva naší země díky krásné lidové písničce, kterou miloval i náš první prezident Masaryk.

Významnými tvůrci středověkých technologií byli zvláště mniši. Jejich dodnes plně nedoceněným přínosem je, mimo jiné, rozšíření a zkvalitnění využití vodní síly pomocí vodního kola k mechanickému pohonu různých hospodářských zařízení po celé Evropě, které se až do začátku průmyslové revoluce stalo jediným možným způsobem využívání mechanického pohonu. Pro svoji technologickou vyspělost jsou zvláště známí cisterciáci, reformní větev benediktinů, ustavená v Citeaux v roce 1098. Prostřednictvím komunikační sítě spojující různé kláštery se technologické informace neuvěřitelně rychle šířily. Proto se nacházel i v klášterech vzdálených od sebe tisíce kilometrů velmi podobný systém využívající vodní síly. Cisterciácký mnich z francouzského Clairvaux ve dvanáctém století popisuje ve svém spise využívání vodní síly k mlácení obilí, prosévání mouky, tkaní látek a vydělávání kůží. Historik Jean Gimpel ve své knize Středověký stroj vysvětluje, že tato zpráva mohla být opsána a rozšířena v 742 kopiích, protože tolik bylo ve dvanáctém století v Evropě cisterciáckých klášterů!

Vzhledem k tomu, že první písemná zmínka o Velké se váže k roku 1228 – nově zřízený klášter cisterciáků na Velehradě dostal od Přemysla Otakara I pozemky k hospodaření mj. ve Velké, s pravděpodobností rovnající se jistotě právě zmínění mniši i zde položili základ místního využívání vodní síly, aby o další dvě století později v písemných pramenech se již běžně vyskytovaly informace o celé síti vodních mlýnů v tomto regionu.

Od roku 1370 se Velká stává součástí strážnického panství a jeho Horní dvůr s Panským mlýnem je v jeho majetku až do roku 1945, kdy je posledním majitelům – Magnisům na základě Benešových dekretů znárodněn. Po celou tuto dobu je v Panském mlýně energeticky využívána

voda, přiváděná cca 2,5 km dlouhým náhonem z Jamného potoka. Do začátku 20. století jsou používána vodní kola, v roce 1920 je instalována (nevhodná) Francisova turbína od firmy Breitfeld a Daněk, v roce 1933 je rozhodováno mezi dvěma Francisovými turbínami od firmy Josefa Prokopa synové Pardubice a Bánkiho turbínou od firmy Artur Nettel Praha. Zvítězil finančně výhodnější projekt jednodušší Bánkiho turbíny, který byl také realizován a tato turbína zde pracovala cca 20 let – až do začátku 50. let 20. století. Poté mlýnský náhon sloužil už jenom pro odběr chladící vody pro pálenici Státního statku a pro odvádění extravilánových srážkových vod.

Původní výkres z r. 1933

V roce 1992 byla v historické lokalitě Panského mlýna spuštěna do provozu malá vodní elektrárna s Bánkiho turbínou, která opět navázala na mnohasetletou historii využití zdejší vodní síly. Díky tomu je v relativně dobrém stavu udržováno koryto náhonu od vtoku z Jamného potoka až po MVE a přepad do Veličky. Koryto náhonu dále v obci je však vzhledem k absenci jakékoliv údržby v posledních dekádách a vlivem nevhodných zásahů nepovolaných osob v havarijním stavu, kdy toto zvláště v období vyšších srážek není schopno bezpečně odvádět již téměř žádnou srážkovou vodu a hrozí tak riziko vzniku rozličných materiálních škod na přilehlých nemovitostech.

Nové vedení obce proto zvažuje a připravuje provedení nezbytných oprav a úprav náhonu za účelem obnovení potřebného průtočného profilu tohoto drobného vodního toku, tak, aby toto téměř tisícileté vodní dílo, odkaz desítek generací našich předků, opět bezpečně dále sloužilo k řadě potřebných účelů nám i našim potomkům, zvláště k odvádění intravilánových i extravilánových srážkových vod.

Pavel Štípský, správce mlýnského náhonu a provozovatel MVE Panský mlýn

Hliník u nás doma

Kde se vzal: Hliník je třetí nejrozšířenější prvek na Zemi, hned po kyslíku a křemíku, a zároveň i nejrozšířenějším ze všech kovů na Zemi. V přírodě se v čisté podobě nevyskytuje, pouze ve sloučeninách. Především v červenohnědé hornině zvané bauxit. Tato hornina se těží za účelem výroby hliníku. Za objevitele hliníku je považován dánský fyzik Hans Christian Oersted, kterému se podařilo v roce 1825 jako prvnímu čistý hliník izolovat. Český název je odvozen od slova hlína. Tomuto prvku jej dal Jan Svatopluk Presl v díle *O přirozenosti rostlin aneb Rostlinář* z roku 1820. Výroba hliníku započala v továrnách až ve 20. století a byla velmi složitá. Jeho cena proto převyšovala cenu zlata. Hliníkové příbory měly větší cenu než zlaté.

Ekologický dopad výroby hliníku: Na výrobu 1 tuny je třeba: 2,5–4 tuny bauxitu, 2 tuny oxidu hlinitého, 75–80 kg kryolitu (sloučenina fluoru), 600–650 kg anodové hmoty a 15 000 kWh elektřiny. Bauxit se těží v rozsáhlých povrchových dolech (např. v Ghaně, Indonésii, Rusku), kvůli nimž jsou káceny tropické pralesy a vystěhovávány tisíce lidí ze svých domovů. Výroba hliníku spotřebuje obrovské množství elektrické energie, jejíž cena tvoří 20 až 40 % nákladů na výrobu hliníku, podle výtěžnosti rudy. Proto jsou hliníkárny stavěny v zemích s dostatkem levné elektřiny (Island, Nový Zéland, Čína, Spojené Arabské Emiráty, Austrálie). Další zábor půdy tak vzniká stavbou přehrad, které hliníkárnám energii dodávají. Při výrobě hliníku vznikají ve velkém množství toxické odpadní látky. Jednou z nich je tzv. červený kal, který je vysoce zásaditý, s leptavými účinky (pH 13,2), způsobuje vážné zdravotní problémy a je nutné jej ukládat do speciálních nádrží, tzv. odkališť, často do míst po těžbě bauxitové rudy. Během chemických reakcí při výrobě hliníku unikají do ovzduší jedovaté látky ohrožující zdraví lidí i zvířat a ničící lesy a zdroje pitné vody.

Výroba v ČR: V České republice se hliník nevyrábí, pouze zpracovává. V Mníšku pod Brdy ve firmě Alutherm CZ a ve firmě EkoMetalrecycling v Rýmařově se hliník recykluje. Hliníkárna firmy NEMAC na Mostecku vyrábí hlavy do automobilů. Tato hliníkárna se podílí na znečišťování zemědělské půdy a krajiny těžkými kovy, dioxiny a dalšími nebezpečnými látkami.

Recyklace: Každý občan ČR vyprodukuje v průměru přes 1 kg hliníkového odpadu ročně. Jsou to plechovky od nápojů, sprejů, víčka od jogurtů, smetany, obaly másel a jiných tuků, plechovky od paštik, vaničky od sladkého pečiva, obaly od čokolád, alobal, kalíšky od čajových svíček, víčka různých miniaturních plastových nádobek apod. Většina tenkostěnného hliníku není vytříděna a končí na skládkách. A to je velká škoda. Hliník se v přírodě již nerozloží. Při recyklaci hliníku se spotřebuje pouhých 5 % energie (jedna dvacetina), která byla potřebná na jeho výrobu z bauxitové rudy. Hliník lze tavit ve vysokých pecích, tenkostěnný hliník se lisuje do ingotů, nebo se drtí na prášek a granule a používá jako činidlo v hutnictví při výrobě oceli nebo se přidává do hliníkové taveniny apod. Kromě běžných odpadů z domácnosti se hliník získává k recyklaci především z aut a letadel.

Vlastnosti: Hliník je lehký, dobře tvarovatelný, odolává rzi, udrží teplo a je ohebný, snadno tvarovatelný. Proto je využíván výrobci nad míru. V podobě tenkostěnné folie se z něj stal jednorázový obal. Proč už dnes nepoužíváme silnostěnné hliníkové nádobí, hrnce, ešusy a příbory ve větší míře, asi všichni víme. Je zdraví škodlivý, pokud se nám dostane do organismu.

Kam s ním: Hliník patří do výkupny kovů, sběrného dvora nebo do speciálních nádob v obci, které budou i u nás instalovány v dohledné době. Povinnost třídit tento odpad v každé obci bude zákonem stanovena, pravděpodobně od 1. 1. 2020.

Recyklovatelný a nerecyklovatelný hliník: Některé obaly obsahující hliníkovou fólii bohužel nelze recyklovat. Jsou to kombinované obaly jako např. platíčka od léků, obaly od koření, součásti některých krabiček (např. od cigaret) atd. Z kombinovaných obalů lze recyklovat pouze nápojový karton tetrapak.

Poznáš Hliník? Naučme své děti a vnoučata rozpoznat hliníkový obal od jiného materiálu. Zkouška zmáčknutím a magnetem je bude bavit. Získají tak další dovednost v umění třídit odpad. Hliníková fólie se po zmáčknutí na rozdíl od stříbrné plastové folie již nenarovná a magnet se na hliníkovou plechovku oproti železné plechovce nechytá. A je dobré si připomenout, že všechny obaly mají recyklační značku. U čistého hliníku, který je recyklovatelný, najdeme značku AL a u kombinovaných materiálů značku např. C/PAP. Pokud můžeme, raději se kombinovaným materiálům obsahujícím hliník vyhněme.

Skončíme tak, jak jsme začali. Hliník je vzácnější než zlato. Dnes je třeba na něj takto pohlížet především z důvodu dopadu jeho výroby na životní prostředí i na naše zdraví.

Jana Lipárová
spolu s komisí pro životní prostředí
a podporu turismu

Batérečky na lavečky

Milí spoluobčané, připomínáme, že Baterkománie stále pokračuje. V rámci této soutěže obcí Jihomoravského kraje můžete odevzdávat použité baterie do sběrné krabice ve vstupní chodbě na obecním úřadě až do konce října 2019. V případě umístění mezi tři nejúspěšnější obce v množství odevzdaných baterií získá Velká příspěvek na nákup laviček a vytvoření odpočinkových míst v obci. Všem, kdo se již do sběru zapojili i kdo se ještě zapojí, děkujeme!

Komise pro životní prostředí a podporu turismu

Bezpečný kotel znamená bezpečný domov

Česká republika vykazuje alarmující čísla otrav a úmrtí na otravu oxidem uhelnatým. Může za to nedostatek prevence, informací i špatná péče o plynové spotřebiče, které vyžadují pravidelný servis od servisního technika. To však řada lidí stále podceňuje.

Kotle na plynná paliva

Každoroční údržba a servis kotle významně snižuje jeho spotřebu a také je předpokladem k dlouhé životnosti zařízení. U nových kotlů je její provedení navíc podmínkou k záruce.

Nejrizikovější kategorii představují plynové spotřebiče typu B, tzn., že vzduch pro spalování se bere z místnosti a odvod spalin jde do venkovního prostoru spalinovou cestou.

Servis kotle, ale i jiných plynových spotřebičů, se provádí 1x ročně, pokud výrobce neurčí jinak.

Tuto činnost musí provádět servisní technik, který má všechna předepsaná oprávnění a je vždy autorizován výrobci spotřebičů.

Kotle na pevná paliva

Nejnovější změna zákona se týká kategorie kotlů na pevná paliva. Podle zákona o ochraně ovzduší musely do konce roku 2016 projít všechny kotle na pevná paliva revizní kontrolou. Tato povinnost se týká všech typů kotlů na pevná paliva a za její nedodržení hrozí úřady pokutou až 50 000 Kč. Dále platí povinnost provádět tuto kontrolu pravidelně každé dva roky. Kontrolu musí provést proškolený technik, nejlépe doporučený přímo výrobcem kotle.

Kontrola spalinových cest

Výkon spotřebiče paliv	Činnost	**Druh paliva připojeného spotřebiče paliv**				
		Pevné		Kapalné		Plynné
		Provoz				
		Celoroční	Sezónní	Celoroční	Sezónní	
do 50 kW včetně	čištění	3 × za rok	2 × za rok	2 × za rok	1 × za rok	1 × za rok
	kontrola	1 × za rok		1 × za rok		1 × za rok
nad 50 kW	čištění a kontrola	2 × za rok		1 × za rok		1 × za rok

Při čištění a kontrolách jednou, dvakrát nebo třikrát ročně nesmí mezi jednotlivými kontrolami nebo čištěními uplynout doba kratší 3 měsíců.

Kontrolu spalinových cest musí provádět autorizovaný technik – kominík, který má všechna předepsaná oprávnění.

Pokud máte pochyby o servisním technikovi nebo kominíkovi, nechejte si předložit patřičné oprávnění.

Kohůt Petr – revizní technik
Vyhrazené tlakové zařízení . Vyhrazené plynové zařízení

Bezpečnostní desatero

Vážení obyvatelé rodinných domů, bytů, CHRAŇTE domov i sebe. Oslovujeme Vás touto cestou proto, že stále evidujeme vysoký počet požárů v domácnostech, které mají tragické následky. Každý rok dochází k více než tisícovce požárů v obytných budovách, kde umírají desítky lidí a stovky jich jsou zraněny.

Měli byste si uvědomit, že odpovědnost za své chování a za technické zabezpečení svých domovů proti požáru nesete pouze vy sami! Aby k těmto požárům nedocházelo a nedocházelo k úmrtím a zraněním, dodržujte toto BEZPEČNOSTNÍ DESATERO.

1. POUČTE SVÉ DĚTI – Dejte z dosahu dětí zápalky, zapalovače, vysvětlete jim nebezpečí vzniku požáru.
2. VYBAVTE SVOJI DOMÁCNOST – Instalujte hlásiče požáru, vybavte domácnost hasicími spreji a přenosnými hasicími přístroji.
3. UDRŽUJTE V POŘÁDKU UZÁVĚRY INŽENÝRSKÝCH SÍTÍ – Hlavní vypínače elektrického proudu, uzávěry vody a plynu musejí být řádně označené a přístupné.
4. KONTROLUJTE ELEKTRICKÁ ZAŘÍZENÍ – Kontrolujte pravidelně stav spotřebičů a šňůrových vedení.
5. UDRŽUJTE PRŮCHODNÉ CHODBY A SCHODIŠTĚ – V případě požáru oceníte, že budete moci z hořícího domu rychle utéct a zachránit členy rodiny.
6. ČTĚTE NÁVODY – Instalujte a užívejte tepelné a jiné spotřebiče v souladu s průvodní dokumentací výrobce.
7. HLÍDEJTE OTEVŘENÝ OHEŇ – Nenechávejte bez dozoru otevřený plamen svíček, sporáku, krbu a zvyšte opatrnost při vaření.
8. POZOR NA CIGARETY – Při kouření a odhazování nedopalků do odpadkových košů nedopalky vždy dokonale uhaste.
9. KONTROLA KOMÍNŮ – Dodržujte pravidla na údržbu a provoz spalinových cest.
10. TOPTE, JAK SE MÁ – Nedávejte do blízkosti topidel hořlavé látky, popel ukládejte do nehořlavé nádoby.

© MV – generální ředitelství
Hasičského záchranného sboru
České republiky

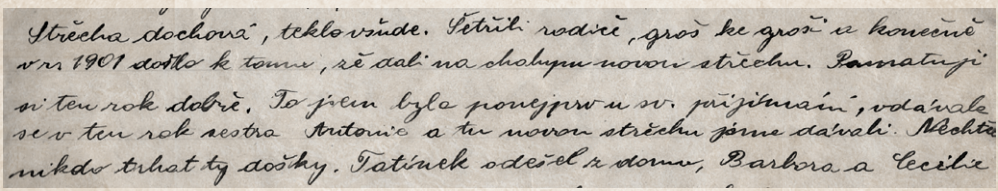
Vzpomínky

Nabízíme úryvky ze vzpomínek, které ve Velké v roce 1928 napsala Kateřina Supová-Šilhánková. Ukazují, jak těžké byly doby před 1. světovou válkou. Její maminka, o které píše, žila v letech 1845–1927.

Jedenkrát, to jsme bývali u Žilků, byly strašné zimy. Váh zamrznul, dostali se k nám na Moravu vlci. Veličané jich hromadu postřílali, neboť vytáhali hromadu ovec. Bylo jich vidět všude. Jedenkráte ležím, večer byl, čekali jsme tatíčka. Šli si do Velké koupit tabáku. Mamička si vzdychali, jestli se něco tatíčkovi nepřihodilo zlého. Třeba ti vlci. A tu v okénku ode dvora cosi se zablýsklo. Byl to vlk a ty okále se mu svítily. My, všeckých pět, svírali jsme mamičku. Pot se z nás řinul jako voda z konve. „Jenom ticho, dětičky", povídají mamička, „šak nás Pán Bůh zachrání!" Vlčisko se nahleděl, nazíval a přece utekl. Do rána měl jeden hospodář „horní" (ty byli tři majitelé mlýna – horní, dolní a prostřední.) všecky ovce roztrhané. Pobyli si tam vlci.

Ještě potom na jaře pásla se kobyla „dolního" ve „žlabě" ze Velečkou, měla hříbátko, to zůstalo a kobylu našli roztrhanou. Kousíček od domova.

Také lidi padli šelmám za oběť. Šli lidé ze Bzence z jarmaku. Byli ze Staré Turé, bylo jich asi 6. V místech, kde byl mlýn Žilkův je našli lidé. Roztrhaní na kusy, požráni. V botech nohy. Bylo zle chodit, vlaků nebylo ani automobilů.

Střecha dočová, teklo všude. Tetřil radil, groš ke groši a konečně v r. 1901 došlo k tomu, že dali na chalupu novou střechu. Pamatuji si ten rok dobře. To jsem byla prvnígrát u sv. přijímání, vdávala se v ten rok sestra Antonie a tu novou střechu jsme dávali. Mohla nikdo trhat ty došky. Tatínek odešel z domu, Barbora a Cecilie

Trápila se s námi maminka, chudák, chodila celé roky na trávu. Pamatuji si jaké noše veliké nosila a jak z daleka. Zhodila ze sebe trávu, pojedla trochu mléka a chleba a zase do hor na dřevo. To bylo denně. Tatínek byl stolářem, dřel ubožák ve den v noci a opatroval nás více jsa při domě než maminka. Měl se co ohánět, my byli, chalupa stará, kterou tatínek zdědil po otci. Střecha dochová, teklo všude. Šetřili rodiče groš ke groši a konečně v r. 1901 došlo k tomu, že dali na chalupu novou střechu. Pamatuji si ten rok dobře. To jsem byla ponejprv u sv. přijímání, vdávala se v ten rok sestra Antonie a tu novou střechu jsme dávali. Nechtěl nikdo trhat ty došky. Tatínek odešel z domu, Barbora a Cecílie odešly, jenom sestra Antonie ze všech nejsmělejší, vylezla na střechu trhat došky. Přišla jsem ze školy a vidouc chalupu bez dochové střechy, dala jsem s do pláče. Však když tatínek se vrátil odkudsi domů, také měl oči uplakané. Maminka plna radosti začala s chutí hospodařit v nové chalupě, ale přišlo nové neštěstí, dvě krávy do roka jsme pozbyli. Zase pílí nabyli jsme nového dobytka. Potom začala maminka vyšívat a vyšívané věci prodávat. Sestry všechny dostaly pěknou výbavu, peřiny i šatstvo. Vyrůstli jsme všichni, pomáhali rodičům. Já a sestra Cecílie pásly jsme husy a krávy, chodily jsme na trávu.

Rádi bychom Vás touto cestou oslovili ohledně podobných starých záznamů, které Vám zůstaly uchovány po Vašich předcích.
Pokud se s nimi budete chtít podělit prostřednictvím našeho zpravodaje, přineste je prosím půjčit panu Luďkovi Mikáčovi nebo na obecní úřad – pořídíme fotokopie a rychle vrátíme.

Děkujeme! redakce

Byly časy, byly – vzpomínání na mizející velické rody

Byly časy byly,
ale sa minúly,
po maličkéj chvíli
mineme sa aj my.

A ked sa mineme,
mine sa krajina,
jako by odpadél
vršek z rozmarýna.

Ked sa my mineme,
mine sa celý svět,
jako by odpadél
z červenéj růže květ.

Při návštěvě hřbitova ve své rodné Velké nad Veličkou jsem za jednoho slunného dopoledne tiše a ve vzpomínkách procházel místa, kde odpočívají naši předci, a uvědomil jsem si, že spousta těch, co kdysi stáli u slávy a šíření folkloru a folklorního hnutí na Horňácku není již mezi námi. Ale nejen oni, nýbrž i jejich potomků už není více, respektive těch, kteří jejich příjmení dnes už nenosí. Nelze samozřejmě psát o všech, to bychom spotřebovali spoustu papíru, ale o některých se přece jen zmíníme.

Zastavme se nejprve u rodu velických Zemanů.

Jako první se mně vybavila má spolužačka ***Jitka Garšicová-Zemanová*** (1945–2017). Uvědomil jsem si, že ona byla vlastně poslední z tohoto velmi známého velického rodu Zemanů, jehož příjmení až do provdání nosila. Jejím skonem tak odchází jeden z významných folklorně orientovaných rodů a nositelů tohoto jména. Po dobu téměř jednoho a půl století tento rod propagoval a šířil písně, zvyky, obyčeje a celou lidovou tvořivost našeho regionu. Pojďme ale pěkně po pořádku.

Za zakladatele „folklorních zemanovců" je považován sedlák ***Martin Zeman (I)*** (1830–1888), který byl hlavním literákem kostelních zpěváků ve Velké a taktéž i vynikající svatební družba. Ten zplodil tři syny a dceru. Nejstarší byl Martin (II), pak následoval Jura (1856–1904), jenž hrával na klarinet v muzice Pavla Trna i Joži Kubíka (II) ve Velké a celém okolí, anebo kupř. v Uherském Hradišti a na Lidovém koncertě roku 1892 v Brně nebo Národopisné výstavě československé (NVČ,1895) v Praze, kde si vzal na skutečné svatbě za manželku Annu Mičkovou, mimochodem moji dávnou prapratetu.

Třetí syn Jan Zeman (1863–1940) byl rovněž klarinetista a helikonista, ale i tanečník a zpěvák. *(Janovým národopisným nadšencem a pokračovatelem se stal i jeho syn Josef Zeman (1909–1989), jenž k národopisné aktivitě nasměroval i své syny Jiřího a Dušana a dcery Annu Šajdlerovou a Evu Slovákovou. I potomci Anny a Evy nadále rozvíjejí folklorní zvyky v oblasti Velicka, ovšem již pod jiným příjmením.)*

Velmi známou se stala i dcera Martina (I) Zemana – Kateřina, provdaná Hudečková. O ní se zmíníme, až budeme hovořit o rodu Hudečků.

Přibližme si však nejdříve nejvýznamnějšího Zemanova syna ***Martina (II) Zemana*** (1854–1919), sběratele lidových písní, hudebníka a varhaníka, též organizá-

tora národopisného hnutí, ale také nejstaršího člena „Súchovské republiky“, přítele Joži i Franty Úprky a dalších republikánů, spolupracovníka Františka Bartoše i Leoše Janáčka a jiných významných kulturních osobností jeho doby. Jako dobrý klarinetista, fagotista, houslista a také varhaník byl obdařen absolutním sluchem, což mu posloužilo, když při sběru lidových písní nejen na Horňácku, ale i v okolních a vzdálenějších regionech, prováděl s poslechem zároveň i zápisy melodií sbíraných písní.

„Osobnost Martina Zemana činí na poli národopisného působení velmi vysoko. Bez Martina Zemana by snad ani nebylo velikosti Janáčkovy Její pastorkyně. Zeman k její slávě přispěl tím, že Janáčka seznámil s horňáckými hudci, písněmi, zvyky a mentalitou tohoto kraje. To vše se stalo zdrojem mnoha Janáčkových hudebních motivů. I jeho sestra Kateřina Hudečková dala Janáčkovi řadu podnětů k jeho tvorbě. Zeman neinspiroval jen Janáčka….“ To jsou slova akademicky vzdělaného člověka, zkušeného a staršího folkloristy PhDr. Vladimíra Klusáka, které pronesl kdysi dávno při naší debatě. Nemůže být lepšího úvodu k osobnosti člověka, jemuž Horňácko vděčí za mnohé.

Martin (II) se narodil 15. srpna 1854 ve Velké sedláku Martinu (I) Zemanovi. Jeho život byl od dětství směrován k hudbě. Mladý Martin Zeman měl také štěstí na učitele, kteří dovedli jeho schopnosti rozpoznat, a proto záhy hrával na klarinet v dechovce založené pedagogem Antonínem Pospíšilem. Jako mladík kontroval též na housle i primášům Kubíkovi (Velickému) a Trnovi. Patrně účinkování v této už tehdy slavné Trnově muzice položilo základy jeho úspěšné sběratelské činnosti.

V roce 1875 Zeman rukoval. Nejdříve se dostal do Kroměříže, poté do Olomouce. Zde hrál na klarinet, fagot a pokoušel se dále rozvíjet hudební nadání též hrou na harmonium. Protože v době vojančení působil rovněž v divadelním olomouckém orchestru, ozývala se v něm touha stát se profesionálním varhaníkem.

Synův přirozený talent nepředurčoval pokračovatele rodu k selskému způsobu života. Proto Martinův otec svolil, aby syn v šestadvaceti letech zahájil ve školním roce 1880 studium na varhanické škole v Praze u profesora Františka Skuherského.

Již v pražském prostředí provádí první zápisy jemu známých písniček z Horňácka, jako by tušil, že právě sběr písní se stane jeho potěšením, koníčkem i prací, neboť po absolvování školy (1882) místo varhanické marně sháněl. V této době „nejisté existence“ prochází celý slovácký region, přilehlé Kopanice a jihozápadní Slovensko a neúnavně provádí notové zápisy, kterých za svůj život shromáždil přes čtyři tisíce. Velké pochopení a oporu při tom nacházel u členů Súchovské republiky i u brněnských osobností, zejména u Františka Bartoše, bratří Mrštíků a hlavně přítele Leoše Janáčka.

V roce 1886 se oženil a o deset let později získává stálé místo tajemníka na velickém obecním úřadě. Přestože byl od těchto chvil více vázán k rodině a místu bydliště, na jeho národopisné a sběratelské aktivitě se to neodrazilo. Po celou dobu je v těsném kontaktu s hudci Pavla Trna a s ostatními kapelami regionu, ba i celého Slovácka.

V posledním desetiletí minulého století, kdy se lidové umění dostává do povědomí národa a umělců, vrcholí přípravy na Národopisnou výstavu českoslovanskou v Praze.

Martin Zeman se stává hlavním organizátorem (od r. 1892 je jednatelem slováckého odboru této výstavy) a navíc strůjcem a zodpovědným činitelem pro přípravu Horňáků na zmíněnou akci. Proto už v roce 1894 spolu s učiteli Aloisem Fialou, Karlem Klusákem, Frant. Mašíkem, Juliusem Boháčem a dalšími připravuje a uskutečňuje velkolepou národopisnou výstavu ve Velké, která se stala jakousi před generálkou té pražské, na níž pak o rok později obdržel diplom a pamětní medaili za organizátorskou činnost.

V dalších letech se Zemanovo sběratelské úsilí nesoustředilo jen na oblast duchovní kultury (sběr písní, tanců, pořekadel, říkadel, dětských her, pranostik, obyčejů, zvyků apod.), ale zahrnovalo i kulturu hmotnou. Martin Zeman shromáždil velké množství krojů i krojových součástí, výšivek, lidové keramiky, dřevěných hraček, kuchyňského nádobí, drobného hospodářského nářadí, kraslic a jiných artefaktů lidového umění. V domě u Zemanů na velickém náměstí bylo možno obdivovat i originály obrazů, které tu Martin Zeman soustředil. Jednalo se o díla Mandelova, Uprkova, Jiránkova, Frolkova, Kalvodova, Koudelkova a mnoha dalších kumštýřů. Tito umělci výtvarní, ale např. i literární (bratři Mrštíkové, Jiří Mahen, František Táborský aj.) a hudební (František Bartoš, Leoš Janáček, Vítězslav Novák, Alois Hába, Jaroslav Křička a další) bývali v onom domě hosty. Odtud také vycházeli do okolí, aby poznávali a obdivovali zdejší kraj i jeho lidovost, což pak přenášeli do svých výtvarných i literárních děl.

Význam Martina Zemana z hlediska folkloristiky a kultury Horňácka či dokonce celého Slovácka je obrovský. Současné generace horňáckých folkloristů čerpají z jeho detailních zápisů písní. Zpěváci si pochvalují množství nápěvů i textových variant písní. Muzikanti zase vycházejí z přesné notace, jíž zachytil nejen hru primášů, ale též kontrášů a basisty, čímž nám uchoval dobovou instrumentální hru tehdejších kapel. Jím sebrané notové zápisy s množstvím variant a hudebních poznámek mají nesmírný význam nejen pro etnomuzikology, ale slouží rovněž široké muzikantské veřejnosti. Jsou ceněny stejně jako jeho 1097 písní, které vyšly ve dvou Bartošových sbírkách Národní písně moravské v nově nasbírané v roce 1889 a v letech 1899–1901, jakož i v publikacích Národní tance na Moravě a Horňácké tance. A to Bartoš další Zemanovy písně (zejména ty s různými melodickými a textovými obměnami) z prostorových důvodů do svých sbírek nepojal. Dá se tedy s plnou zodpovědností tvrdit, že současný horňácký folklór, hlavně ten písňový, žije z odkazu tohoto velkého Veličana.

Na sběratele a varhaníka Martina Zemana navázaly jeho děti, předně paní učitelka ***Vlasta Zemanová*** (1887–1967), vynikající vyšívačka a znalkyně horňáckého kroje, která jako učitelka ručních prací na školách zdejšího regionu předala tuto krásu minimálně tisícovce žaček, jelikož ruční práce vyučovala po dobu čtyřiceti let. Mladá děvčata si pod jejím vedením pořizovala vzorníky jednotlivých technik. I moje maminka ho měla. Bez těchto vzorníků si dovednost dnešních ojediněle tvořících vyšívaček nedovedeme ani představit. Ona sama se kouzlu vyšívání naučila od své maminky a tety Kateřiny Hudečkové.

Také její bratr ***Leoš Zeman*** (1897–1978), pedagog působící na mnoha školách Horňácka, velmi dobrý muzikant hrávající v řadě hudeckých muzik, kupř. s primášem Martinem Miškeříkem, Vladimírem Klusákem st., Joženou Kubíkem, ponejvíce však v tzv. „Horňácké pětce Jožky Peška". Od roku 1922 vyučoval na obecných školách v Hroznové Lhotě počínaje a na Nové Lhotě konče. Za 43 let jeho působení ve školství vychoval spoustu muzikantů, mezi něž patřili Martin Hrbáč, Jaromír Miškeřík, Janek Šácha, Dušan Zeman, Jura Slovák, Jura Šácha a další. Dnes již s mnohými zesnulými hraje u nebeské brány pro radost andělům.

Posledním nositelem příjmení tohoto velkého národopisného rodu se stal ***Leoš Zeman ml.*** (1938–1962) a již zmiňovaná Jitka Garšicová – Zemanová (tu jsme čtenářům na zdejších stránkách představili nedávno). I ta se jako tanečnice, zpěvačka i vedoucí ženského sboru či jako organizátorka a autorka mnoha národopisných akcí podílela na udržování tradic svých předků. Její syn Martin již nese příjmení Garšic. Dlouhodobě pracovně působí v Brně, tudíž mu nezbývá tolik času, aby se národopisné práci věnoval. Domem Zemanů na velickém náměstí, již neznějí písně a neozývá se hra muzikantů, jak tomu ještě donedávna bylo...

PhDr. Antonín Mička

VENI SANCTE SPIRITUS

V knize skutků apoštolských, ve 2. kapitole, čteme: *Když nastal den letnic, byli všichni shromážděni na jednom místě. Náhle se strhl hukot z nebe, jako když se žene prudký vichr, a naplnil celý dům, kde byli. A ukázaly se jim jakoby ohnivé jazyky, rozdělily se a na každém z nich spočinul jeden; všichni byli naplněni Duchem svatým.*

Dne 8. 6. 2019 se v našem kostele svaté Maří Magdalény shromáždilo ve jménu Páně 24 věřících, aby přijali svátost biřmování. Jednalo se o velmi pestré a rozdílné společenství tvořené mládeží končící školu a na prahu vykročení do samostatnosti a do života, nově pokřtěnými i dospělými, jejichž nelehkým posláním je předávat víru další generaci ve světle vlastního příkladu. Ač různí, přec spoutaní touhou a úsilím o jednoho Ducha. Doprovázeli je kmotři a příbuzní, aby s nimi spoluprožívali tuto událost, jednu z nejvýznamnějších v jejich životě.

Při této příležitosti k nám do Velké zavítal otec biskup Josef Nuzík, pomocný a světící biskup olomoucký a také otec Josef Jelínek z farnosti Vnorovy. S otcem Josefem i všemi věřícími vytvořili krásnou, osvícenou pospolitost. Úderem 10. hodiny na kostelní věži mocně rozezvučel velické varhany František Hruška. Při písni „Bože, cos ráčil před tisíci lety…", při které lid opěvoval dílo soluňských věrozvěstů Cyrila a Metoděje, vcházel slavnostní průvod kostelní lodí k oltáři, v čele s duchovními, oděnými do rudých rouch. Již zpěv písně č. 421 „Kristus seslal Těšitele", která zněla

na úvod mše svaté a již věřící přednášeli prosby k Bohu a vyjadřovali velké očekávání sestoupení Ducha Svatého, způsobilo vytvoření jedné velké rodiny. Každý přítomný to musel vnímat. V průběhu obřadu toto stmelení stále sílilo.

I vytvořil Hospodin Bůh člověka, prach ze země, a vdechnul mu v chřípí dech života. Tak se stal člověk živým tvorem. (Gn 2, 7)

V homílii otec biskup velmi přirozeně reagoval na dopisy biřmovanců, které mu adresovali. V nich sepsali své dojmy a zážitky, především z rok trvající přípravy. Otec biskup děkoval otci Josefu Vysloužilovi za velmi poctivé vedení přípravy, která přinesla novým biřmovancům rozšíření znalostí, ale také úplně nový pohled na svět. Víkend strávený v Rajnochovicích na soustředění pro ně znamenal velmi zvláštní a výjimečný zážitek. Jistý čas museli trávit bez mobilu, jako na ostrově bez signálu. Nemohli si zvyknout na to, že jim nechodí žádné sms zprávy, a že každou chvíli někdo nevyzvání. Bez funkčního mobilu si připadali doslova jako bez rukou. Navíc se před nimi rozprostřel nový volný prostor bez ruchu světa a poznali, že by se dal využít i jinak, možná i lépe. Nezahlušeni najednou lépe slyšeli a stali se vnímavějšími. Zdejší setkání s mimořádně zapálenými lidmi na ně hluboce zapůsobilo.

Vy však jste… lid náležející Bohu, abyste hlásali mocné skutky Toho, kdo vás povolal ze tmy do svého podivuhodného světla. (1. list Petrův 2, 9)

V dopisech pisatelé otevřeně projevovali vděčnost svým rodičům a nejbližším za vytvoření láskyplného prostředí v rodinách, umožňující tak košatý růst bez pokřivení. Mír a klid, milující bytosti mít kolem sebe, se ukazuje jako jeden z nejdůležitějších faktorů zdravého rozvoje a formování mladého člověka ve vyzrálou osobnost. Podle výpovědí lze právě toto považovat za jeden z největších darů v životě.

… a znovu vypustil holubici z archy. A holubice k němu v době večerní přilétla, a hle, měla v zobáčku čerstvý olivový lístek… (Gn 8, 10–11)

Otec biskup všem kladl na srdce, aby vytrvali na nastoupené cestě, která vede k pravému cíli. Aby neuhnuli ani o krok ze své pouti k věcem trvalým, i když je čekají mnohé překážky a rušivá setkávání, třeba i s posměchem. Aby se nebáli přijat Boha do svého života a přiřadit Ho ke svým plánům. Neboť Ježíš, i když není fyzicky mezi námi, stále působí. Všem, kteří se otevřou a snaží se naslouchat, dostane se Božího vedení. Lépe spoléhat se na Hospodina než na člověka. Pro člověka je typická nestálost a jistá náladovost, kdežto Bůh existuje beze změny. Kdo se spoléhá pouze na vlastní síly, většinou těžko obstojí.

Noví biřmovanci dostávají při udílení svátosti do života mocného Pomocníka, Starostlivce, Utěšitele, Dárce darů přemnohých, Učitele a přítele, Ducha Svatého, který zná budoucnost naši i celého vesmíru, a který mluvil ústy proroků. A mohou plně využívat jeho sedm darů: 1. moudrost, 2. rozum, 3. dar rady, 4. sílu, 5. dar umění, 6. zbožnost, 7. dar bázně Boží.

A mohou se sytit ovocem Ducha Svatého: 1. láskou, 2. radostí, 3. pokojem, 4. trpělivostí, 5. laskavostí, 6. dobrotou, 7. shovívavostí, 8. mírností, 9. věrností, 10. skromností, 11. zdrženlivostí, 12. čistotou.

Po obnovení křestních slibů a vyznání víry vtiskl otec biskup každému biřmovanci pečeť Ducha Svatého a posvětil ho. Účinkem svátostí biřmování bylo zvláštní vylití Ducha Svatého. Celý obřad krásně a neopakovatelně umocnil chrámový sbor skladbou Veni Sancte Spiritus (Přijď, Duchu Svatý) určenou pro tuto příležitost.

Boženka Tomčalová a Eva Grombířová svým nádherným sytým zpěvem naplnily celý prostor chrámu, prosebně volaly k Duchu Svatému, modlíce se za biřmovance. Sólo podbarvovaly ostatní zpěvačky. Dohromady s doprovodem na varhany Františkem Hruškou, který vytvořil sboristkám již při nácviku výborné podmínky a velmi příjemnou tvůrčí atmosféru, měl zpěv silný emotivní náboj. Pro posluchače znamenal nezapomenutelný zážitek, soudě podle reakcí mnohých.

Evangelista Jan zapsal ve 14. kapitole slova Ježíšova, když promlouval k učedníkům: *Já požádám Otce a on vám dá jiného přímluvce, aby byl s vámi na věky – Ducha Pravdy… Nezanechám vás osiřelé… Duch Svatý, kterého pošle Otec ve jménu mém, ten vás naučí všemu a připomene vám všecko, co jsem vám řekl. (Jan 14)*

Hana Vachunová

Na vlastní oči

V souvislosti s událostmi vrcholícími v červnu demonstrací na Letné se objevilo mnoho nepravd. Slyšeli jsme o placených a zmanipulovaných demonstrantech, nezodpovědných občanech, kteří uvěřili dezinformacím šířeným vnitřními i vnějšími nepřáteli republiky, byly vznášeny otázky, kdo to platí, demonstrující a organizátoři byli očerňováni a volalo se po klidu k práci. Nechyběl údiv, proč to, když se máme tak dobře. Chyběly jen dopisy znepokojených pracovních kolektivů, které si republiku rozvracet nedají a máme kompletní arzenál používaný komunistickým režimem proti demonstrantům z roku 1989. Bohužel to bylo slyšet i od vysokých politiků. Protože takto se vypořádávat s vlastními občany je zvláště zavrženíhodné, porovnejme s realitou, jak jsme ji zažili.

Jízdenku do Prahy bylo třeba koupit s několikatýdenním předstihem, pokud člověk i v posílených vlacích nechtěl stát. Z hovoru bylo znát, že značná část cestujících jede do Prahy za stejným cílem. Hlavní nádraží bylo plné lidí s vlajkami a transparenty. Design prozrazoval domácí výrobu. Ve stanici metra bylo husto, ale soupravy nával lidí zvládaly. Horší bylo dostat se ven, eskalátory nestíhaly. Nedocházelo ale k žádným strkanicím. Pak stačilo nechat se vést souvislým několikastupem. Doprava nebyla nijak omezena. Na Letné byl centrální prostor (asi 400 x 150 m) již zcela zaplněn, proto jsme zůstali na kraji parkové plochy. I tady začalo být brzy těsno, ale hustota byla nižší než uvnitř. Převládali mladí lidé, ale tam kde jsme stáli, měli převahu lidé středního věku, důchodci a mladé rodiny s kočárky. Podle transparentů a značného počtu vypravených autobusů se jednalo o celorepublikovou záležitost. Z tradičně konzervativního a uzavřeného Slovácka účastníci organizovali autobusy např. ze Strážnice, Vacenovic, Uherského Hradiště. Profesní strukturu můžeme odvodit ze signatářů petice Milionu chvilek (ve Velké 62). Po studentech (20 %) následují OSVČ, důchodci, učitelé, podnikatelé, manageři, technici, lékaři.

Na tribunu jsme nedohlédli, na nejbližší velkoplošnou obrazovku to bylo asi 50 m. Prostor byl ale velmi dobře ozvučen. Demonstranti neprojevovali žádnou agresivitu. Nezaslechli jsme vulgární mluvu, neviděli konzumovat alkohol ani třeba nikoho kouřit. Těžiště bylo v projevech více či méně známých osobností prokládaných krátkými hudebními vystoupeními. Účastníci projevy v klidu vyslechli, reagovali potleskem, pískotem nebo skandováním hesel. Stejně jako jízdné ani účast se neproplácela. Po skončení se všichni v klidu rozešli, nebyly žádné známky vandalismu nebo výtržnictví. Otázku, kdo to platí lze zodpovědět snadno. Není-li třeba účastníky svážet, platit je, rozdávat jídlo, neplatí-li se reklama ani účinkující, náklady jsou minimální. Pokud každý pátý účastník věnuje stovku (účet Milionu chvilek), je to 6 mil Kč. Není důležité, zda se sešlo 300 nebo 150 tisíc lidí. Důležité je, že lidé různých názorů z celé republiky obětovali den pohodlí a z vlastní vůle na vlastní náklady se sjeli, aby kultivovaně projevili svůj názor.

V projevech ani v heslech nezazněly výzvy ke svržení vlády, k vracení majetku Němcům, k nastěhování uprchlíků ani jiným hrůzám, kterými je strašen lid. Protestovalo se proti tomu, aby člověk, který obratně proplouvá vodami každého režimu a jeho jedinou konzistentní myšlenkou je vylovit i z kalnějších vod maximum pro svůj prospěch, nezastával vysokou veřejnou funkci. Taky proti přeměně liberální demokracie svobodných občanů na firemní demokracii poslušných občanů závislých na státu. Proto až to na podzim začne, nevěřme všemu, co bude kolovat mezi lidem nebo řekne známá osobnost. Zkusme konfrontovat s kritickým myšlením, se zdroji, které se zabývají seriózním zpravodajstvím, nebo se přesvědčme na vlastní oči.

Ilona a Tomáš Janoškovi

Trable v práci

V poslední době se setkávám často se situací, kdy se zaměstnavatel v průběhu ukončování pracovního poměru pokouší zaměstnance napálit, nachytat, vydeptat a vystresovat, vše za účelem ukončení pracovního poměru způsobem pro zaměstnavatele výhodným. Podotýkám, že uvedená praxe se týká především soukromého sektoru, ve veřejném sektoru zřejmě není motivace k obcházení zákoníku práce tak silná. Zaměstnavatelé používají na zaměstnance několik fint, které často fungují a zaměstnavatelům se je vyplácí používat. Všechny tyto finty mají společné to, že uvádějí zaměstnance v omyl o jeho právech, nárocích, případně mu vnucují mylnou představu o možnostech zaměstnavatele prosadit svou vůli.

Pro lepší názornost uvedu pár příkladů, se kterými jsem se vypořádával v poslední době:

1. Zaměstnanec dal po 10 letech výpověď, po dobu 2měsíční výpovědní doby pracoval, ale zaměstnavatel mu tyto 2 měsíce nezaplatil. Zaměstnavatel odůvodnil nezaplacení mzdy kvalifikovaným dopisem, kdy uplatnil vůči zaměstnanci náklady na školení v částce převyšující nevyplacenou mzdu. Zaměstnanec celý zhroucený z příšerné představy několikaletého sporu s bývalým zaměstnavatelem o nezaplacenou mzdu, málem své nároky předem vzdal. Z mé strany stačila jedna předžalobní výzva a zaměstnavatel dlužnou mzdu zaplatil. Je však zřejmé, že podobná taktika zaměstnavatele často slaví úspěch a zaměstnavatelům se vyplácí.

2. Zaměstnanci byl okamžitě rozvázán pracovní poměr pro zvlášť hrubé porušení povinností zaměstnance bez nároku na odstupné. Listina o okamžitém rozvázání pracovního poměru vůbec nesplňovala ná-

ležitosti, které stanoví zákoník práce pro naplnění podmínek okamžitého rozvázání pracovního poměru. Zaměstnavatel na předžalobní výzvu nereagoval a tak byla zaměstnancem podána žaloba na neplatnost okamžitého rozvázání pracovního poměru u příslušného soudu s uplatněním nároku na dvouměsíční odstupné a náklady řízení (tj. zejména odměna advokáta). Pozor! Zaměstnanec musí takovou žalobu podat do dvou měsíců, jinak jeho nároky na podání žaloby zanikají! Poté, co se s žalobou seznámil advokát zaměstnavatele, začalo se obratem jednat o podmínkách zaplacení odstupného a nákladů řízení vzniklých zaměstnanci. Z diskuse se zaměstnancem jsem zjistil, že za posledních 10 let se žádný zaměstnanec nikdy nebránil intrikám zaměstnavatele a podobné listiny o okamžitém zrušení pracovního poměru nebyly nikdy zaměstnancem napadány.

3. Zaměstnavatel mě požádal, abych připravil okamžité zrušení pracovního poměru zaměstnanci, který místo služebních cest intenzivně jezdil za milenkou. Výstupem byl velmi propracovaný dokument s důkladným a precizním odůvodněním tak, aby případně soudně napadnuté okamžité zrušení pracovního poměru obstálo před soudem.

4. Bohužel mnohem typičtější je následující příběh. Přišel se za mnou poradit manžel, že manželka je v práci pod tlakem, zaměstnavatel ji nutí podepsat ukončení pracovního poměru dohodou (tedy bez nároku na odstupné) a co s tím budeme dělat. Rada byla jediná – nic nepodepisovat a přijít s manželkou. Nepřišli – manželka na druhý den podepsala vše, co zaměstnavatel požadoval.

Ze shora uvedeného plynou následující poučení. Nikdy nic podstatného týkajícího se ukončování pracovního poměru nepodepisovat v práci bez rozvážení nebo porady se svým advokátem. Ukončení pracovního poměru dohodou je úplně něco jiného než ukončení pracovního poměru výpovědí. Dokumenty o výpovědích sepisované manažery a majiteli společností mají často vady a jsou snadno soudně napadnutelné. Zaměstnancům tak vznikají ze zákona nároky na finanční kompenzace. Hlavně se nebát a mít pevné nervy a odvahu, nevzdávat se předem.

Mgr. Evžen Morávek,
advokát ve Velké nad Veličkou

Informace

Redakce zpravodaje uvítá vaše příspěvky nebo návrhy – co vás zajímá, co chcete vědět nebo sdělit občanům. Své připomínky, návrhy či sdělení můžete posílat mailem na adresu zpravodajvelka@centrum.cz nebo poštou na adresu: Velický zpravodaj, Obecní úřad, 696 74 Velká nad Veličkou. Uzávěrka příštího čísla je **23. listopadu 2019.**

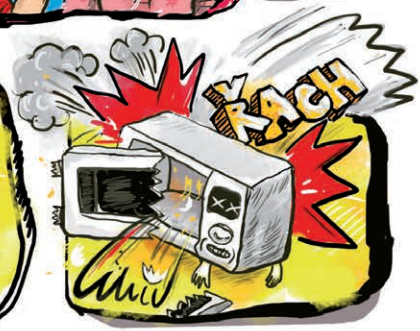
Zpravodaj Obce Velká nad Veličkou 151, IČO 00285447, název zpravodaje: Velický zpravodaj (vychází 4x ročně), vydání září 2019, ev. číslo periodického tisku: MK ČR E 21709, zpravodaj vydává Obec Velká nad Veličkou. Redakční rada: L. Slováková, J. Machálková, L. Mikáč. Kontakt: zpravodajvelka@centrum.cz.
Sazba a tisk: Nakladatelství Albert Boskovice.

JAK ČARUJE RECYKLACE

Víte, že díky recyklaci elektroodpadu se do přírody nedostává velké množství nebezpečných látek, zejména freonu?

Víte, že spotřebiče nejčastěji obsahují kovy, plasty, sklo či beton, které se díky recyklaci dají znovu využít?

elektrowin

Více se o recyklaci elektrospotřebičů dozvíte na www.elektrowin.cz.

Namaluj ornament – výzdoba zdi v Adamovské uličce